

Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
Σχολή Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Διεθνείς Σχέσεις και Πολιτικές»

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

με θέμα:

Σύγχρονα συστήματα ελέγχου και προστασίας συνόρων στην
αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης.

Η περίπτωση της Ελλάδας

του

Μιχαήλ Ι ΛΑΜΠΡΑΚΗ

Επιβλέπων

Ευστάθιος ΦΑΚΙΟΛΑΣ

Κόρινθος, Ιανουάριος 2016

University of Peloponnese
Faculty of Social and Political Relations
Department of Political Studies and International
Relations

Master Program in
“International Relations and Politics”

“Modern border controls and protection systems
in tackling illegal immigration.
The case of Greece”

Michail J LAMPRAKIS

Corinth, January 2016

“Σύγχρονα συστήματα ελέγχου και προστασίας συνόρων στην αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης. Η περίπτωση της Ελλάδας”

Σημαντικοί όροι: Μετανάστευση, πρόσφυγες, συστήματα επιτήρησης συνόρων, Ευρωπαϊκή πολιτική, Frontex, Ελληνική πολιτική, ΚΟΔΙΣΜΕ, έρευνα, διάσωση.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η μετανάστευση αποτελεί κοινωνικό φαινόμενο, του οποίου η ένταση διαφοροποιείται, ανάλογα με τις διαμορφούμενες κοινωνικοπολιτικές συνθήκες. Οι οικονομικές διαφορές μεταξύ ανεπτυγμένων και υπό ανάπτυξη χωρών, η πολιτική αστάθεια και οι ένοπλες συρράξεις, συμβάλουν στην διατήρησή του. Αποτελεί μείζον ζήτημα τις τελευταίες δεκαετίες, λαμβάνοντας δεσπόζουσα θέση στην παγκόσμια πολιτική ατζέντα. Στον αντίποδα, οι χώρες προορισμού, κυρίως ΗΠΑ, Καναδάς και Ε.Ε, θωρακίζουν τα σύνορά τους με σύγχρονα συστήματα επιτήρησης, στην προσπάθεια περιορισμού του φαινομένου. Στο ίδιο μήκος κύματος και η Ελλάδα, η οποία ταυτισμένη απόλυτα με την Ευρωπαϊκή αντίληψη αντιμετώπισης των μεταναστευτικών και προσφυγικών ροών, ξεκινά από το 2012 την ανάπτυξη και εγκατάσταση του δικού της συστήματος επιτήρησης συνόρων, βασιζόμενο στα σύγχρονα τεχνολογικά επιτεύγματα, στη συνεργασία συναρμοδίων φορέων, τη Frontex κ.α. Κυρίαρχο ρόλο στην απεικόνιση της κατάστασης στα σύνορα σε πραγματικό χρόνο και την επιχειρησιακή συνεργασία των συναρμόδιων αρχών, επιτελεί το Κέντρο Ολοκληρωμένης Διαχείρισης συνόρων και Μετανάστευσης.

Η μετάβαση στην εποχή της σύγχρονης τεχνολογίας επιτήρησης συνόρων, συνέβαλε αποτελεσματικά, στην επίλυση σειράς χρόνιων προβλημάτων επί το πλείστον στατιστικής φύσεως. Η μέγιστη όμως συνεισφορά, εστιάζεται κυρίως στην έγκαιρη ειδοποίηση και τις επακόλουθες αναρίθμητες επιτυχείς επιχειρήσεις έρευνας και διάσωσης, δεκάδων χιλιάδων συνανθρώπων μας.

“Modern border controls and protection systems in tackling illegal immigration. The case of Greece”

Keywords: Migration, refugees, border surveillance systems, European policy, Frontex, Greek policy, KODISME, research, rescue

Abstract

Migration is a social phenomenon, whose intensity varies according to the evolving socio political conditions. Financial differences between developed and developing countries, political instability and armed conflicts contribute to the continuation of the phenomenon, which has become a major issue in the recent decades, obtaining a dominant position in the global political agenda. Destination countries, mainly the US, Canada and the EU, fortify their borders with modern surveillance systems, in seeking to limit the phenomenon. On the same wavelength Greece, which is aligned with the European policy in tackling migration and refugee flows, started the deployment of its own border surveillance system in 2012- in close cooperation with the competent authorities, the Frontex etc- based on modern technological achievements. Leading part in depicting the situation at the borders in real time, as well as in co-coordinating the operational cooperation of the competent authorities, performs the Center of Integrated Border Management and Migration.

The transition to the era of border surveillance by the new technologies though, has had its effects in addressing a series of lasting problems mostly of statistic nature, let alone the early warnings and subsequently the numerous successful search and rescue operations to thousands of human beings.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	
ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ	
1.1 Το φαινόμενο της μετανάστευσης.	5
1.2 Μορφές μετανάστευσης	6
1.2.1 Πρόσφυγες	7
1.2.2 Νόμιμη μετανάστευση	8
1.2.3 Παράνομη μετανάστευση	9
1.3 Σχέση παράνομης μετανάστευσης και οργανωμένου εγκλήματος.	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	
ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΥΝΟΡΩΝ	
2.1 Σύγχρονη τεχνολογία και νέοι τρόποι ελέγχου των συνόρων	13
2.2 Πλεονεκτήματα από την χρήση της τεχνολογίας	14
2.3 Σύγχρονα συστήματα επιτήρησης συνόρων	15
2.3.1 Μη επανδρωμένα αεροχήματα (UAVs)	15
2.3.2 Σύστημα UAVs	16
2.3.3 TARS (thered Aerostat Radar System) Δέσμια Αερόστατα Επιτήρησης	16
2.3.4 Αερόπλοια	17
2.3.5 Γεωγραφικά Συστήματα Επιτήρησης Συνόρων	17
2.3.6 Αισθητήρες – Ραντάρ	18
2.3.7 Συνδυασμός Μέσων	18
2.3.8 Μεταφερόμενα Συστήματα Υποκλοπής Επικοινωνιών	19
2.3.9 Συσκευή Επιτήρησης Εδάφους «Ατρέας»	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΣΥΝΟΡΩΝ	20
3.1 Πρωτοβουλίες της Ε.Ε	21
3.1.1 Το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν (SIS).	21

3.1.2 Πολιτική θεωρήσεων και σύστημα πληροφοριών θεωρήσεων (VIS).	23
3.1.3 EUROSUR.Ευρωπαϊκό σύστημα επιτήρησης συνόρων	25
3.1.4 Smart Borders «Ευφυή σύνορα».	27
Σύστημα εισόδου/εξόδου (Entry/Exit System -EES).	27
Πρόγραμμα καταχώρισης ταξιδιωτών (Registered Travellers Programme	28
3.1.5 Σύστημα EURODAC	29
3.1.6 Το ολοκληρωμένο σύστημα έξυπνης επιτήρησης της ΕΕ	
Σύστημα Τάλως	30
Mariss.	33
Limes.	33
Dolphin	34
3.2 Επιχειρησιακοί μηχανισμοί επιτήρησης συνόρων	34
3.2.1 Ευρωπαϊκός οργανισμός διαχείρισης εξωτερικών συνόρων FRONTEX	34
3.2.2 Ομάδες ταχείας επέμβασης συνόρων RABIT.	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	
ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΥΝΟΡΩΝ	
4.1 Ελλάδα και παράνομη μετανάστευση	38
4.2 Φορείς επιτήρησης συνόρων	39
Ελληνική Αστυνομία	
Λιμενικό Σώμα -Ελληνική Ακτοφυλακή (ΛΣ-ΕΛΑΚΤ)	
4.3 Το σύστημα επιτήρησης συνόρων	41
4.3.1 Χερσαία σύνορα- Έβρος	41
4.3.2 Εναέρια επιτήρηση και επιτήρηση θαλασσίων συνόρων	42
4.3.3 Κέντρο ολοκληρωμένης διαχείρισης συνόρων & μετανάστευσης	43
4.3.4 Το πρόγραμμα “ΑΚΡΙΤΑΣ”	45
4.4 Οι μεταναστευτικές ροές προ και μετά την εγκατάσταση συστημάτων	
επιτήρησης συνόρων	46
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	50
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	56

Εισαγωγή

Ο homo sapiens είναι από τη φύση του μετανάστης και μιγάδας. Ανήκει στο μοναδικό ζωντανό είδος που δεν έπαψε από την αρχή της ύπαρξής του να επιμειγνύεται, όπως δεν έπαψε να μετακινείται. (Κασιμάτη, 2003,σελ.307)

Οι μετακινήσεις ατόμων, ομάδων και πληθυσμών, παρατηρούνται σε όλες τις φάσεις της ιστορίας, παράγοντας συγκρούσεις στο βαθμό που αντιπαρατίθενται διαφορετικοί πολιτισμοί μέσα σ' ένα πλέγμα πολιτικών συσχετισμών και συμφερόντων. Η μετανάστευση αποτελεί ένα κοινωνικό φαινόμενο, που έχει διαχρονικό, χαρακτήρα αλλά ταυτόχρονα διαφοροποιείται από κοινωνία σε κοινωνία και από εποχή σε εποχή.

Ο εικοστός αιώνας αποτελεί τον αιώνα όπου έχουν σημειωθεί οι σημαντικότερες πληθυσμιακές μετακινήσεις και αλλαγές στην σύνθεση του πληθυσμού (βίαιες ή ειρηνικές) και για τον λόγο αυτό έχει χαρακτηριστεί ως ο αιώνας της μετανάστευσης. (Λαζαρίδη και Αμίτσης, 2001, σελ.258)

Στο πλαίσιο των δυτικών κοινωνιών, αντιμετωπίστηκε αρχικά, ως μια φυσιολογική μετακίνηση του πληθυσμού από διάφορα σημεία του πλανήτη προς ανεπτυγμένες χώρες, προκειμένου οι άνθρωποι να αναζητήσουν καλύτερη τύχη και νέες ευκαιρίες.

Η μετανάστευση δηλαδή ερμηνεύεται και ως μια εκδήλωση της ανθρώπινης φύσης που αναζητά το νέο. Η φυσιολογική αυτή έκφραση της ανθρώπινης συμπεριφοράς πολλές φορές στο παρελθόν νομιμοποιήθηκε από τις ανάγκες του οικονομικοκοινωνικού συστήματος, εφόσον η μετακίνηση του πληθυσμού παρείχε είτε τη δυνατότητα για εξεύρεση του αναγκαίου εργατικού δυναμικού, είτε επέτρεπε να μειωθεί το κόστος παραγωγής. Σε αντίθετη περίπτωση, όταν δηλαδή η μετανάστευση για τις σύγχρονες δυτικές κοινωνίες απειλούσε την ομαλή λειτουργία τους ή την κοινωνική συνοχή, φρόντιζαν για τον περιορισμό ή την αποτροπή της μέσω αυστηροποίησης των πολιτικών προστασίας συνόρων.

Δεδομένου ότι τα σύνορα μιας χώρας, φυσικά και συμβολικά, αντιπροσωπεύουν τις έννοιες της κυριαρχίας και ασφάλειας, η αποτελεσματικότητα και η ικανότητα ελέγχου των εισόδων και εξόδων από αυτά, αποτελεί κρίσιμο ζητούμενο. Ως εδαφικά οριοθετημένοι θεσμοί τα κράτη επιδιώκουν την προστασία τους επιβάλλοντας ελέγχους για πολιτικούς, οικονομικούς, και στρατιωτικούς λόγους. Σε αυτά υφίστανται έλεγχοι σχετικά με τη διέλευση των ανθρώπων και

εμπορευμάτων με την τεχνολογία να διαδραματίζει ολοένα και σημαντικότερο ρόλο.

Ένα βασικό γεγονός που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη είναι ότι, τα διεθνή σύνορα δεν περιλαμβάνουν μόνο νόμιμες πύλες εισόδου, όπως αεροδρόμια, λιμάνια ή χερσαία σημεία εισόδου, αλλά και χιλιάδες χιλιόμετρα σχετικά αφύλακτα, που παρέχουν σχεδόν ανεμπόδιστη πρόσβαση στην κυκλοφορία προσώπων και εμπορευμάτων. Στο πλαίσιο αυτό προκειμένου να περιοριστεί κατά το δυνατόν το πορώδες των συνόρων, τα κράτη, παράλληλα με την εξοικονόμηση ανθρωπίνων πόρων και μέσων, μεγιστοποιούν τη χρήση υψηλής τεχνολογίας, η οποία προσφέρει σημαντικά πλεονεκτήματα.

Η έννοια της σύγχρονης ολοκληρωμένης και αποτελεσματικής διαχείρισης συνόρων βασίζεται στον υψηλό βαθμό συντονισμού των εμπλεκόμενων φορέων, στην ένταξη συστημάτων υψηλής τεχνολογίας, (επιτήρησης και ελέγχου) στην καταγραφή και ανάλυση δεδομένων. Με βάση αυτή τη γνώση μπορεί να γίνει εκτίμηση των πόρων που απαιτούνται για την προστασία των συνόρων, καθώς και οι αναγκαίες πολιτικές και δράσεις στο εσωτερικό της χώρας. Η έξαρση του φαινομένου της παράτυπης εισόδου μεταναστών στον Ευρωπαϊκό χώρο, οδήγησε τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) στην εκπόνηση πολιτικών και στην σύσταση φορέων για την υλοποίησή τους, προσβλέποντας στον ορθολογικό έλεγχο του φαινομένου. Οι πολιτικές της ΕΕ που έχουν αναπτυχθεί και αναπτύσσονται σε θεσμικό επίπεδο, τα σύγχρονα συστήματα επιτήρησης συνόρων, αλλά και η αποτελεσματικότητά τους στην περίπτωση της Ελλάδος, θα αποτελέσουν το αντικείμενο της παρούσης μελέτης η οποία θα ολοκληρωθεί με την παράθεση συμπερασμάτων.

Το κεντρικό ερώτημα και ο σκοπός της εργασίας είναι, να εξετασθεί εάν η σύγχρονη τεχνολογία, όπως αυτή εφαρμόζεται στα συστήματα επιτήρησης συνόρων, συνεισφέρει αποτελεσματικά, στην ελαχιστοποίηση ή την εξάλειψη του φαινομένου της παράτυπης μετανάστευσης στην ελληνική επικράτεια.

Κρίσιμα βεβαίως επιμέρους ερωτήματα που επιδιώκεται να απαντηθούν, είναι εάν η χρήση της υψηλής τεχνολογίας έχει συμβάλει α) στον εντοπισμό, β) στην καταγραφή, γ) την ταυτοποίηση των παρατύπων εισερχομένων πολιτών τρίτων χωρών.

Τα αποτελέσματα της συγκριτικής μελέτης από τη χρήση των συστημάτων επιτήρησης, είναι εξαιρετικά, αφού το σύνολο των μέσων που χρησιμοποιούνται για την παράνομη μεταφορά ανθρώπων στην ελληνική επικράτεια γίνεται αμέσως αντιληπτό. Η αποτροπή όμως εισόδου στα χωρικά ύδατα είναι αδύνατη, αφού η

επέμβαση των εντεταλμένων αρχών καταλήγει πάντοτε, ορθώς κατά την άποψή μου, σε επιχείρηση διάσωσης. Ο έγκαιρος εντοπισμός των παρανόμως εισερχομένων, η ακριβής καταγραφή και ταυτοποίησή τους, ζητήματα που επί σειρά ετών ταλάνιζαν τις ελληνικές αρχές, βρήκαν τη λύση τους από εφαρμογές υψηλής τεχνολογίας.

Αρχής γενομένης από τη συνθετότητα του δίπολου μετανάστευση – παράτυπη μετανάστευση όπως περιγράφεται στο πρώτο κεφάλαιο, απαιτείται η αποσαφήνιση όρων και εννοιών, έτσι ώστε εντασσόμενα στο σύνολο της δομής, να συνεισφέρουν στη βέλτιστη κατανόηση του φαινομένου. Οι έχοντες την ευθύνη επιτήρησης συνόρων, οι οποίοι βρίσκονται σε άμεση επαφή με ανθρώπους που προσπαθούν παρατύπως να τα διασχίσουν, οφείλουν να γνωρίζουν με απόλυτη ακρίβεια:

- ποιός / ποιά θεωρείται πρόσφυγας βάσει των προβλεπομένων από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες.
- ποιός / ποιά θεωρείται παράνομος μετανάστης
- ποιός / ποιά θεωρείται νόμιμος μετανάστης
- την εμπλοκή και τη μεθοδολογία δράσης του οργανωμένου εγκλήματος στην παράνομη διακίνηση και προώθησή τους

Η γνώση του αντικειμένου σε συνδυασμό με την υψηλή τεχνολογία συμβάλει σημαντικά, αφενός στον ταχύτατο διαχωρισμό των εισερχομένων ροών και την άμεση αρωγή στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας, αφετέρου, στην εφαρμογή των προβλεπομένων από την κοινοτική και εθνική νομοθεσία για τους παρανομούντες.

Τα σύγχρονα τεχνολογικά μέσα που αναλύονται στο δεύτερο κεφάλαιο, αποτελούν την αιχμή του δόρατος σε παγκόσμιο επίπεδο και αναπτύχθηκαν από χώρες όπως οι ΗΠΑ, οι οποίες διαθέτουν την απαραίτητη τεχνογνωσία, στην προσπάθεια για την αντιμετώπιση του διαχρονικού φαινομένου της παράνομης εισόδου από τα χερσαία σύνορά τους με το Μεξικό.

Οι πρωτοβουλίες της ΕΕ για την αντιμετώπιση του φαινομένου σε θεσμικό και επιχειρησιακό επίπεδο, η ανάπτυξη συστημάτων προσαρμοσμένων στις εδαφικές ιδιαιτερότητες, προσδίδουν έναν πολυδιάστατο χαρακτήρα στην διαχείριση των εξωτερικών συνόρων, τα οποία θα πρέπει να παραμένουν διαπερατά και αποτελεσματικά για τους καλόπιστους ταξιδιώτες αλλά ταυτόχρονα και ένα αποτελεσματικό εμπόδιο στην παράνομη μετανάστευση και το διασυνοριακό έγκλημα.. Τα ανωτέρω, ως περιεχόμενα του τρίτου κεφαλαίου, αποτελούν κομβικό σημείο αναφοράς και αναπόσπαστο τμήμα του Ελληνικού συστήματος επιτήρησης και προστασίας συνόρων που περιγράφεται στο τέταρτο κεφάλαιο, αφού η πολιτική

της χώρας μας, είναι άρρηκτα συνδεδεμένη και πλήρως ταυτισμένη με την πολιτική της ΕΕ. Ως ορόσημο έτος της συγκριτικής μελέτης λαμβάνεται το 2012, έτος κατά το οποίο εντάσσονται σταδιακά συστήματα υψηλής τεχνολογίας, στο Ελληνικό σύστημα επιτήρησης συνόρων, με αξιολογούμενες τις περιόδους 2006-2012 και 2013-2015.

Στο πλαίσιο αυτό η έρευνα βασίστηκε σε: α) σε πρωτογενείς πηγές όπως κανονισμοί, οδηγίες και αποφάσεις της ΕΕ, β) σε μη διαβαθμισμένα στοιχεία Ελληνικών υπηρεσιών προστασίας συνόρων (ΕΛΑΣ και ΛΣ ΕΛΑΚΤ), γ) σε συνεντεύξεις αξιωματικών της ΕΛΑΣ και ΛΣ ΕΛΑΚΤ και δ) σε δευτερογενή ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία, η οποία στην κατεύθυνση της μελέτης του φαινομένου, χαρακτηρίζεται ελλιπής από τον Ιορδάνη Ψημμένο και... «δεν έχει τύχει της ανάλογης προσοχής από τους κοινωνικούς επιστήμονες...αφού.....η πλήρης κατανόησή του από μια χώρα σε άλλη απαιτεί γνώση και της κοινωνίας προέλευσης και της κοινωνίας υποδοχής.... (Ψημμένος, 2004, σελ.22)

Εκτιμάται, ειδικότερα, ότι η παράθεση ποσοτικών και συγκριτικών στοιχείων από τις αρμόδιες υπηρεσίες για τη φύλαξη των ελληνικών συνόρων, αναφορικά με τις παράνομες εισόδους, προ και μετά την επιχειρησιακή ένταξη σύγχρονων συστημάτων επιτήρησης, θα βοηθήσουν στο να κατανοηθεί η αξία τους, όχι τόσο στον τομέα του περιορισμού, όσο στην κατεύθυνση της διαχείρισης του φαινομένου της παράνομης μετανάστευσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

1.1 Το φαινόμενο της μετανάστευσης.

Ο όρος μετανάστευση τόσο στις κοινωνικές επιστήμες όσο και κατά το Διεθνές Δίκαιο αναφέρεται στην για διάφορους λόγους γεωγραφική μετακίνηση ανθρώπων είτε μεμονωμένα είτε κατά ομάδες. Οι λόγοι που γεννούν το φαινόμενο της μετανάστευσης είναι ποικίλοι και εξαρτώνται από τη γενικότερη οικονομική, πολιτική, κοινωνική και δημογραφική κατάσταση των κρατών προελεύσεως (ασταθής οικονομία, πολιτική αστάθεια εσωτερικές διενέξεις ή συγκρούσεις, υψηλοί ρυθμοί δημογραφικής ανάπτυξης κ.λ.π.) αλλά και την πολιτική των κρατών αυτών για εξαγωγή του πλεονάζοντος εργατικού δυναμικού, περιορισμό της ανεργίας, εισαγωγή συναλλάγματος κ.α. Τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρείται μια σημαντική αύξηση των μεταναστευτικών ροών σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι οικονομικές διαφορές μεταξύ αναπτυγμένων και υπό ανάπτυξη χωρών, οι δημογραφικές αλλαγές σε αυτές, μέσα σε ένα πλαίσιο οικονομικών και πολιτικών προβλημάτων καθώς και η αστάθεια στις χώρες καταγωγής, έχουν συμβάλει στη σταθερή αύξηση της κινητικότητας του εργατικού και όχι μόνον δυναμικού.

Κύριο χαρακτηριστικό των μεταναστών είναι η εκούσια, αναγκαστική ή βίαιη εγκατάλειψη της χώρας της οποίας έχουν την ιθαγένεια ή έχουν ως μόνιμο τόπο διαμονής τους. Στην πρώτη περίπτωση (εκούσια εγκατάλειψη) υπάρχει η δυνατότητα και συχνά η επιθυμία επιστροφής τους σε αυτή, ενώ στις άλλες δύο η επιστροφή θεωρείται δύσκολη και εξαρτάται από τις πολιτικές ή γεωπολιτικές εξελίξεις που λαμβάνουν χώρα στον τόπο προέλευσης.

Η μετανάστευση δεν ωφελεί μόνο τους μετακινούμενους αλλά και την κοινωνία που τους υποδέχεται. Συμπληρώσουν κενά σε όλα τα επίπεδα του εργατικού δυναμικού, ιδιαίτερα σε εργασίες τις οποίες οι πολίτες των χωρών υποδοχής δεν αναλαμβάνουν. Φέρουν μαζί τους νέες ιδέες ενισχύοντας τη δημιουργικότητα και την καινοτομία. Για τις χώρες προέλευσης, τα οικονομικά οφέλη είναι σημαντικά και περιλαμβάνουν τη συμβολή στη μείωση της φτώχειας μέσω αποστολής εμβασμάτων και επενδυτικών πρωτοβουλιών της διασποράς. Οι αμοιβαίες ανταλλαγές πολιτιστικού χαρακτήρα είναι εποικοδομητικές και συμβάλλουν στη δημιουργία μιας πιο ανεκτικής κοινωνίας. (http://europa.eu/pol/pdf/flipbook/el/migration_el.pdf)

Στην Ευρωπαϊκή ήπειρο καταγράφονται 4 περίοδοι μετανάστευσης, από τον

Β΄ Π Π μέχρι το 2006.

Α΄ Περίοδος -1945-1960 που χαρακτηρίζεται από τον επαναπατρισμό ευρωπαϊών από τις Αγγλικές και Γαλλικές αποικίες που ανεξαρτητοποιήθηκαν.

Β΄ Περίοδος – 1960 -1973 η κάλυψη αναγκών σε εργατικό δυναμικό χωρών της ΒΔ Ευρώπης (Γερμανία ,Γαλλία, Βέλγιο)έγινε με μετακινήσεις πολιτών από χώρες της Ν. Ευρώπης (Ισπανία, Πορτογαλία, Ιταλία, Ελλάδα, Γιουγκοσλαβία)και εκτός Ευρώπης από Τουρκία ,Μαρόκο, Τυνησία.

Γ΄ Περίοδος – 1973-1988 η κρίση του πετρελαίου προκάλεσε μείωση των μεταναστευτικών ροών ,ενώ παράλληλα δίδονται κίνητρα για επιστροφή στις χώρες προέλευσης. Αντί μείωσης όμως, ο αριθμός των μεταναστών αυξάνεται κυρίως από τις χώρες της Αφρικής.

Δ΄ Περίοδος – 1989 -2006 μετά την πτώση του τείχους του Βερολίνου το 1989 και την κατάρρευση των χωρών του συμφώνου της Βαρσοβίας, τον πόλεμο του κόλπου το 1991 ,τον πόλεμο στο Αφγανιστάν το 2001, του Ιράκ το 2002 και του Λιβάνου το 2006, σημειώνεται μεγάλη αύξηση αριθμού προσφύγων ,παράνομων μεταναστών και αιτούντων άσυλο.(Εμκε – Πουλοπούλου, 2007, σελ.85-87)

Τα τελευταία χρόνια, η μετανάστευση αποτελεί σημαντική πρόκληση για τους ερευνητές και τους φορείς χάραξης πολιτικής. Ο σχεδιασμός συνεκτικής μεταναστευτικής πολιτικής που να λαμβάνει υπόψη την ευημερία του γηγενούς πληθυσμού αλλά και την ομαλότητα στην διαδικασία ένταξης ,είναι ζωτικής σημασίας, σε μια Ευρώπη η οποία υστερεί σε σχέση με τις παραδοσιακές χώρες υποδοχής μεταναστών της Βόρειας Αμερικής και την Αυστραλία. (Klaus Zimmermann, European migration σελ.1-13)

1.2 Μορφές μετανάστευσης

Για την καλύτερη κατανόηση του φαινομένου, είναι απαραίτητη η αποσαφήνιση του καθεστώτος των μεταναστών. Με βάση τα όσα προβλέπονται από διεθνείς κανόνες και συμβάσεις, οι μετακινούμενοι πολίτες που διέρχονται διεθνή σύνορα με τελικό σκοπό, την μετεγκατάστασή τους σε τρίτη χώρα ως προς την προέλευσή τους, διακρίνονται σε πρόσφυγες, νόμιμους και παράτυπους ή παράνομους(οι όροι χρησιμοποιούνται ως συνώνυμοι.)

1.2.1 Πρόσφυγες

Σύμφωνα με την Σύμβαση της Γενεύης «Περί του καθεστώτος των Προσφύγων» που υιοθετήθηκε διεθνώς στις 28 Ιουλίου 1951 (κυρώθηκε από την Ελλάδα το 1959) και τροποποιήθηκε με το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης της 31ης Ιουλίου 1967. «Παν πρόσωπο που για δικαιολογημένο φόβο δίωξης λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξης ή πολιτικών πεποιθήσεων, ευρίσκεται εκτός της χώρας της οποίας έχει την υπηκοότητα και δεν δύναται ή λόγω του φόβου τούτου, δεν επιθυμεί να απολαύσει της προστασίας της χώρας ταύτης ή εάν μη έχουν υπηκοότητα τινά και ευρισκόμενο συνέπεια τοιούτων γεγονότων εκτός της χώρας της προηγούμενης συνήθους αυτού διαμονής δεν δύναται ή λόγω του φόβου τούτου δεν επιθυμεί να επιστρέψει σ' αυτήν.» Μάλιστα, ύστερα από το Πρωτόκολλο του 1967 και για όσες χώρες το έχουν επικυρώσει δεν ισχύει ο χρονικός και γεωγραφικός περιορισμός του άρθρου 1, με αποτέλεσμα να εμπίπτουν στην έννοια του πρόσφυγα όλοι οι πρόσφυγες, ανεξάρτητα από τη χώρα προέλευσης και την ημερομηνία κατά την οποία την εγκατέλειψαν.(<http://www.refworld.org>)

Οποιοσδήποτε άλλος μετανάστης που εισέρχεται σε μια χώρα χωρίς έγκριση από το τοπικό κράτος και δεν εμπίπτει στις παραπάνω διατάξεις, θεωρείται ως παράνομα ευρισκόμενος στην χώρα αυτή και η πράξη του διώκεται ποινικά.

Η Αραβική Άνοιξη η οποία ξεκίνησε στην Τυνησία στις 17 Δεκεμβρίου 2010 με την πτώση του δικτατορικού καθεστώτος του Ben Ali, επεκτάθηκε το 2011 στην Αίγυπτο, Λιβύη, Υεμένη, Συρία συνέβαλε στην αποσταθεροποίηση των χωρών αυτών και την δημιουργία ενός τεράστιου προσφυγικού κύματος προς την γηραιά Ήπειρο.(<http://isreview.org/issue/87/all-region-boiling>)

Η συνεχιζόμενη συριακή κρίση και η αγριότητα του πολέμου με τον ISIS που διεξάγεται σε Ιρακινά και Συριακά εδάφη, καθώς και η εσχάτως εντατικοποίηση των βομβαρδισμών από την άμεση εμπλοκή της Ρωσίας, οδήγησαν - σύμφωνα με το από 16 Ιουνίου 2015 δελτίο τύπου της Διεθνούς αμνηστίας - 4 εκατομμύρια Σύριους στον δρόμο της προσφυγιάς. (<http://www.amnesty.org.gr/world-leaders-neglect-of-refugees-condemns-million>),ενώ ο αριθμός των εκτοπισμένων από το Ιράκ, κατά τη διάρκεια του τελευταίου 1,5 έτους, ανέρχεται στα 3,2 εκατ. άτομα, όπως ανακοίνωσε ο Παγκόσμιος Οργανισμός Μετανάστευσης. (<http://www.protothema.gr>)

Ο António Guterres από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες στις 9 Οκτωβρίου 2015 απηύθυνε έκκληση στην Ευρωπαϊκή Ένωση προκειμένου να παράσχει «μαζική υποστήριξη» στην Ελλάδα για την κάλυψη των αναγκών που προκύπτουν από την καθημερινή άφιξη στη χώρα 6.000 προσφύγων, το σύνολο των οποίων από την αρχή του 2015 αγγίζει τις 400,000. (<http://www.unhcr.org/5617>)

Οι αριθμοί δυστυχώς πολλαπλασιάζονται ανεξέλεγκτα, ξεπερνώντας κάθε έννοια γεωμετρικής προόδου. Σε νέα ανακοίνωση της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, στις 20 Οκτωβρίου 2015 η εκπρόσωπος της Αρμοστείας Μελίσα Φλέμινγκ, ανέφερε ότι το όριο των 500.000 αφίξεων λαθρομεταναστών και προσφύγων στην Ελλάδα

Δηλώνοντας επί λέξει τα εξής: "Το όριο αυτό ξεπεράστηκε χθες με την άφιξη στα νησιά του Αιγαίου περίπου 8.000 ανθρώπων, που ανέβασαν το σύνολο σε 502.500με τον συνολικό αριθμό των αφίξεων στην Ευρώπη μέσω της Μεσογείου υπερβαίνει πλέον τις 643.000 ανθρώπους.

(http://www.amna.gr/pressReleaseView.php?id=94367&doc_id=15869572)

Δυστυχώς όμως κάποιοι δεν τα κατάφεραν. Σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό μετανάστευσης από τις αρχές του έτους μέχρι τις 6 Οκτωβρίου 2015, 2987 άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους στα νερά της Μεσογείου ,στην προσπάθειά τους να βρουν ασφαλές καταφύγιο στην Ευρώπη. (www.facebook.com/IOMGreece/)

1.2.2 Νόμιμη μετανάστευση .

Στη νόμιμη μετανάστευση οι αλλοδαποί έχουν εισέλθει στην χώρα, τηρώντας την ισχύουσα νομοθεσία και στην συνέχεια παραμένουν ως εργαζόμενοι αφού εφοδιαστούν με την απαραίτητη άδεια διαμονής και εργασίας. Είναι ευρέως αποδεκτό ότι το φαινόμενο της μετανάστευσης (νόμιμη) δεν είναι παθολογική κατάσταση αλλά αντίθετα συνδέεται άρρηκτα με την εύρυθμη λειτουργία των κανόνων της αγοράς εργασίας, καθώς και ότι αποτελεί παράγοντα κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας . (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=URISERV:j10001>).

Επίσης πρέπει να επισημανθεί ότι η μετανάστευση:

- πραγματοποιείται για οικονομικούς λόγους που σχετίζονται με τη λειτουργία της αγοράς απασχόλησης.
- συνδέεται με τη βιομηχανική ανάπτυξη, την οποία κατά περίπτωση ενισχύει.
- παρουσιάζει σημαντικές διαφορές από τα προσφυγικά κύματα και

διαφοροποιείται από τις «οργανωμένες» μετακινήσεις πληθυσμών στα πλαίσια της κεντρικά ελεγχόμενης οικονομίας (Κίνα σήμερα, τέως ΕΣΣΔ).

Η παγκοσμιοποίηση έχει φέρει μια νέα πρόκληση για την Ευρώπη: τη μετανάστευση η οποία διακρίνεται:

- στη μετανάστευση ανειδίκευτων εργατών όπου οι φτωχοί του κόσμου χτυπούν την πόρτα της πλούσιας και μέχρι πρόσφατα περικλειστής Ευρώπης, αναζητώντας μόνιμη επικερδή απασχόληση
- στη μετανάστευση ειδικευμένου και υψηλής ειδίκευσης δυναμικό το οποίο έλκεται από τις ανεπτυγμένες χώρες , ενώ:
- σε περίπτωση αδυναμίας μετανάστευσης πραγματοποιείται εξαγωγή εργασίας μέσω διαδικτύου. (Zimmermann , European migration, σελ.1)

Το ζήτημα απασχόλησε έγκαιρα και την ΕΕ, όπου στις 11/1/2005 εκδόθηκε στις Βρυξέλλες η Πράσινη Βίβλος διαχείρισης της οικονομικής μετανάστευσης, προκειμένου να ξεκινήσει μια διαδικασία συζήτησης ,με συμμετοχή των οργάνων της Ένωσης ,των κρατών μελών και της κοινωνίας των πολιτών, για τη θέσπιση κανόνων αναφορικά με την εισδοχή οικονομικών μεταναστών.

Αναγνωρίζοντας τις επιπτώσεις της δημογραφικής παρακμής και γήρανσης του πληθυσμού στην οικονομία, τονίστηκε η ανάγκη αναθεώρησης της μεταναστευτικής πολιτικής και η δημιουργία ασφαλούς νομικού καθεστώτος και συνολική παροχή δικαιωμάτων ώστε να υποστηριχθεί η ομαλή ένταξή τους.

(<http://eur-lex.europa.eu/legal-content>)

1.2.3 Παράνομη μετανάστευση.

Μια άλλη μορφή μετανάστευσης είναι η ανεξέλεγκτη είσοδος και διέλευση διεθνών συνόρων από πολίτες τρίτων χωρών, χωρίς την κατοχή ταξιδιωτικών εγγράφων και χωρίς να πληρούνται οι διοικητικές προϋποθέσεις (θεώρηση εισόδου ή προϋποθέσεις αναχώρησης από την χώρα τους). Έτσι οι χρήστες του συγκεκριμένου τρόπου χαρακτηρίζονται ως «παράνομοι μετανάστες», ακόμη και αν κάποιοι εξ αυτών εισήλθαν νόμιμα μεν υπό κάποια ιδιότητα (τουρισμός, σπουδές, εργασία, κ.λ.π.) αλλά στην συνέχεια παραμένουν στην χώρα χωρίς περαιτέρω νομιμοποίησή τους..

Στη σύγχρονη εποχή μετανάστευση και παράνομη μετανάστευση αποτελούν ένα ενιαίο φαινόμενο. Η παράνομη στην ουσία εμφανίζεται εκεί όπου οι χώρες υποδοχής μεταναστών εξαντλούν τις δυνατότητές τους να δεχθούν νόμιμους

μετανάστες στο εσωτερικό τους.

Ενδιαφέρουσα σχετικά με το θέμα και η άποψη του Στράτου Γεωργούλα ότι: «Η αναπαραγωγή και διατήρηση της παράνομης μετανάστευσης στο πλαίσιο της δημιουργίας ενός ελαστικού εργατικού δυναμικού είναι αναγκαίος όρος ,για την ανάπτυξη ενός καπιταλιστικού κράτους στο πλαίσιο μιας παγκοσμιοποιημένης αγοράς» (Εταιρία πολιτικού προβληματισμού Πουλατζάς,Ν 2009, σελ.209)

1.3 Σχέση παράνομης μετανάστευσης και οργανωμένου εγκλήματος.

Η παράνομη μετανάστευση είναι μια πολυδιάστατη κατάσταση και αποτέλεσμα του νομικού και θεσμικού πλαισίου που ρυθμίζει τη διέλευση των διεθνών συνόρων. Η ακολουθούμενη από τις χώρες υποδοχής μεταναστών πολιτική, η οποία είναι ένας συνδυασμός αυστηρότερων συνοριακών ελέγχων και υιοθέτησης περιορισμών στη νόμιμη μετανάστευση, αποτελεί το κατάλληλο έδαφος για τη δημιουργία μιας παράνομης αγοράς που συνίσταται στην υποβοήθηση - μεταφορά των μεταναστών για παράνομη είσοδο σε άλλο κράτος με μεγάλες οικονομικές απαιτήσεις για τις εγκληματικές οργανώσεις.(<http://eur-lex.europa.eu/> Οδηγία 2002/90/EK του Συμβουλίου της 28-11-2002 για την πρόληψη της υποβοήθησης της παράνομης εισόδου, διέλευσης και διαμονής)

Το πρωτόκολλο παράνομης μεταφοράς μεταναστών που συμπληρώνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνούς Οργανωμένου Εγκλήματος, ορίζει ως παράνομη διακίνηση μεταναστών:

"Το οικονομικό ή άλλο υλικό όφελος που αποκτάται άμεσα ή έμμεσα, από την παράνομη είσοδο ενός προσώπου σε ένα κράτος, του οποίου το πρόσωπο δεν είναι υπήκοος ή μόνιμος κάτοικος." (Άρθρο 3, του Πρωτόκολλου παράνομης διακίνησης μεταναστών). (www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/smuggling-of-migrants).

Η διαβίωση σε χώρες όπου επικρατούν συνθήκες φτώχειας ή εμπόλεμες καταστάσεις, οικονομική και πολιτική αστάθεια, έλλειψη πρόσβασης στην εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση και υψηλά ποσοστά ανεργίας, καθώς και χώρες που πλήττονται από φυσικές καταστροφές γεννάται αναπόδραστα η επιθυμία για μετανάστευση. Την επιθυμία αυτή εκμεταλλεύονται οι διακινητές, που συνήθως δρουν σε οργανωμένα δίκτυα, αναλαμβάνοντας τη μεταφορά προσώπων που διαβιούν υπό τις παραπάνω συνθήκες, από την οποία προσδοκούν οικονομικά

οφέλη, αποσκοπώντας όμως και στην περαιτέρω εκμετάλλευση των προσώπων αυτών. Έτσι οποιαδήποτε μορφή ποινικοποίησης της μετανάστευσης δεν αρκεί για την αποτρέψει.

Η διακίνηση παράτυπων μεταναστών, έχει αναχθεί σε μια αναπτυσσόμενη δραστηριότητα και προσοδοφόρο πηγή για τις εγκληματικές οργανώσεις για τρεις κυρίως λόγους:

- Υπάρχει αυξανόμενη ζήτηση για διεθνή μετανάστευση, ως επί το πλείστον σε χώρες προέλευσης αλλά και σε κάποια έκταση σε χώρες υποδοχής. Σύμφωνα με εκτιμήσεις του προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ, που ανακοινώθηκαν σε ομιλία του στις 8 Οκτωβρίου 2015,.... *η κρίση των προσφύγων θα διαρκέσει κάποια χρόνια ..υπογραμίζοντας ότι..... η Ευρώπη θα πρέπει να βρει μια απάντηση στην μεταναστευτική κρίση.... προσθέτοντας ότι ...μόνο στην Αφρική υπάρχουν 8,5 εκατομμύρια πρόσφυγες που μπορεί να θελήσουν να έρθουν στην Ευρώπη.* (<http://www.newsbeast.gr/world/arthro/1983416>)

- Αυξάνονται οι περιορισμοί που επιβάλλονται στη νόμιμη μετανάστευση από τις ανεπτυγμένες χώρες, δημιουργώντας ζήτηση για εναλλακτικές, παράνομες οδούς μετανάστευσης.

- Οι σχετικά χαμηλοί κίνδυνοι εντοπισμού, δίωξης και σύλληψης που σχετίζονται με τη διακίνηση παράνομων μεταναστών συγκρινόμενοι με άλλες δραστηριότητες του οργανωμένου εγκλήματος.

Στις χώρες προέλευσης μεταναστών, οι εγκληματικές οργανώσεις εκμεταλλεύονται το γεγονός ότι για πολλούς ανθρώπους, η μετακίνηση αποτελεί τη μοναδική δίοδο για να αποφύγουν τη δίωξη, την πενία και την ανεργία. Είναι γεγονός ότι η χρήση βίας μελών των κυκλωμάτων προς τους διακινούμενους μετανάστες είναι συχνή. Στο ποσό που καταβάλλεται για την προσφορά των υπηρεσιών παράνομης μεταφοράς, πολλές φορές περιλαμβάνεται ένα μακροχρόνιο χρέος, η ελευθερία τους, η εργασιακή δουλειά ή ακόμα και η ίδια η ζωή τους. Η μέση τιμή που καταβάλλουν μετανάστες ή πρόσφυγες από την Υποσαχάρια Αφρική για να μεταφερθούν στα αμπάρια κάθε είδους πλωτού μέσου προς την Ευρώπη αγγίζει τα 700 ευρώ. Μετανάστες ή πρόσφυγες που προέρχονται από τη Μέση Ανατολή μπορεί να πληρώσουν μέχρι 2000 ευρώ από το Αφγανιστάν και Πακιστάν φθάνουν τις 3-4 χιλιάδες ευρώ από την αφετηρία μέχρι τον τελικό προορισμό. Ένας άλλος αλλά δαπανηρός τρόπος μετακίνησης είναι αεροπλάνο. Σύμφωνα με μαρτυρίες η τιμή κυμαίνεται από 5-16 χιλιάδες ευρώ. (http://www.rpdata.gr/themigrantsfiles_ii/index.html)

Οι εγκληματικές οργανώσεις γνωρίζουν να εκμεταλλεύονται τις οικονομικές ευκαιρίες των παράνομων αγορών σε παγκόσμιο επίπεδο. Τα κενά καθώς και οι αντιφάσεις που παρουσιάζονται στη νομοθεσία σε μερικές περιοχές του κόσμου αποτελούν κύριους παράγοντες που κάνουν την «επιχείρηση» διακίνησης μεταναστών μια σχετικά χαμηλού κινδύνου δραστηριότητα. Σύμφωνα με εκτίμηση που δημοσιοποίησε το Γραφείο του ΟΗΕ για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος (ONUCD), οι δύο βασικές οδοί παράνομης διακίνησης μεταναστών προς την Ευρώπη (η οποία αποτελεί πλέον κύριο προορισμό πολιτών που προέρχονται από την Αφρική και Ασία) και τη Βόρεια Αμερική, αποφέρουν σχεδόν 7 δισεκατομμύρια δολάρια το χρόνο στα δίκτυα των διακινητών. (<http://www.kathimerini.gr/786879/article>)

Η ομάδα του Migrants' Files υπολογίζει πως τα τελευταία 15 χρόνια, πρόσφυγες και μετανάστες έχουν καταβάλλει το ποσό των σχεδόν 16 δισεκατομμυρίων ευρώ για να ταξιδέψουν στην Ευρώπη. (http://www.rpdata.gr/themigrantsfiles_ii/index.html). Οι λόγοι αυτοί ανάγκασαν την Ε.Ε τον Ιούνιο του 2013, να εγκρίνει τις **«προτεραιότητες στον τομέα του εγκλήματος για την περίοδο 2014-2017»** προκειμένου να αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά μια σειρά εγκληματικών πράξεων, όπως είναι μεταξύ άλλων, η διευκόλυνση της παράνομης μετανάστευσης, της εμπορίας ανθρώπων, ναρκωτικών κλπ. (www.consilium.europa.eu/el/.../qc0114638eln_pdf/)

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΥΝΟΡΩΝ

2.1 Σύγχρονη τεχνολογία και νέοι τρόποι ελέγχου των συνόρων.

Για την ασφάλεια των συνόρων, η τεχνολογία είναι το μέλλον και το μέλλον είναι τώρα. Το παλαιό πρότυπο ασφάλειας συνόρων με πύλες, φύλακες και όπλα αλλάζει γρήγορα και η τεχνολογία πρόκειται να το αντικαταστήσει στο σύνολό του.

Πίσω από αυτή την πραγματικότητα υπάρχει ευρεία πολιτική συναίνεση ότι αφενός οι τεχνολογικές εξελίξεις είναι ουσιαστικής σημασίας για την εξασφάλιση των συνόρων και αφετέρου ότι η τεχνολογία είναι απολύτως αναγκαία για να καλύψει την «απεραντοσύνη του χώρου».

Με περιορισμένους πόρους και σχεδόν απεριόριστες ανάγκες, οι προσδιοριστικοί παράγοντες που καθορίζουν τις προτεραιότητες για την επιλογή μεταξύ των πολλών τεχνολογιών ασφαλείας των συνόρων περιλαμβάνουν

- τη διαλειτουργικότητα,
- την άμεση διαθεσιμότητα,
- την προσαρμοστικότητα, και
- την ικανότητα πολλαπλασιασμού της δύναμης.

Διαλειτουργικότητα.

Δεν αρκεί η καλύτερη τεχνολογία αλλά πρέπει να έχει επιτευχθεί η διαλειτουργικότητα των συστημάτων. Οι τομείς της τεχνολογίας που έχουν δημιουργήσει την μεγαλύτερη συζήτηση αναφορικά με την απαίτηση διαλειτουργικότητας είναι η συλλογή πληροφοριών οι επικοινωνίες και οι βάσεις δεδομένων. Η ενισχυμένη ασφάλεια συνόρων και το πρόγραμμα προξενικών θεωρήσεων εισόδου βίζα περιλαμβάνει ειδικές απαιτήσεις για την διαλειτουργικότητα των βάσεων δεδομένων ασφαλείας που χρησιμοποιούνται στην ορθή λήψη αποφάσεων.

Άμεση διαθεσιμότητα.

Σε πλείστες περιπτώσεις, το πλεονέκτημα της άμεσης διαθεσιμότητας ενός προϊόντος μειώνει την δαπάνη απόκτησης έναντι της υπό ανάπτυξη τεχνολογίας, που σε αρχικό στάδιο εφαρμογής παρουσιάζει συνήθως λειτουργικές ατέλειες..

Ικανότητα προσαρμογής

Στην ασφάλεια συνόρων ο όρος «μικροκλίμα» έχει χρησιμοποιηθεί για να περιγράψει το γεγονός ότι κράτος και τοπικές ανάγκες ασφαλείας διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό. Η τεχνολογία με την ευελιξία προσαρμογής σε ένα ευρύ φάσμα γεωγραφικών κλιμάτων προσφέρουν μεγαλύτερες προοπτικές και υποσχέσεις.

Ικανότητα πολλαπλασιασμού της δύναμης.

Υπάρχει αυξανόμενη πίεση για κάλυψη των συνόρων με λιγότερους ανθρώπους. Συνεπώς η τεχνολογία θα πρέπει να προσφέρει την μέγιστη πολλαπλασιαστική δύναμη.

Οι πρωταρχικές τεχνολογίες ανίχνευσης που χρησιμοποιούνται σήμερα κατά μήκος των συνόρων είναι σεισμικοί αισθητήρες, φωτογραφικές κάμερες ημέρας και νύχτας και πιο πρόσφατα ραντάρ ευρείας περιοχής.

Ένα τυπικό σενάριο για μια μεθοριακή περιοχή που προστατεύεται από την τεχνολογία είναι ότι το ραντάρ ανιχνεύει μια εισβολή, επισημαίνει την πλησιέστερη στο σημείο κάμερα και ειδοποιεί τους αστυνομικούς που περιπολούν για μια επικείμενη εισβολή πριν από τη διέλευση των συνόρων. Παρέχοντας συνεχή εντοπισμό και βίντεο οι αστυνομικοί έχουν το χρόνο να σχεδιάσουν την κατάλληλη απάντηση, ανάλογα με το πόσοι εισβολείς υπάρχουν, πως μοιάζουν και τι μεταφέρουν. Μια μικρή ομάδα αστυνομικών μπορεί από ένα κέντρο ελέγχου να «περιπολεί με ηλεκτρονικά μέσα πολλά χιλιόμετρα των συνόρων και στη συνέχεια να ανταποκρίνεται όπως απαιτείται. Έτσι επιτυγχάνεται ο εξορθολογισμός του ανθρώπινου δυναμικού.

2.2 Πλεονεκτήματα από την χρήση της τεχνολογίας.

Χρόνος απόκρισης

Το πιο κρίσιμο στοιχείο για την προστασία των συνόρων είναι ο χρόνος απόκρισης. Ένα ραντάρ μπορεί να εντοπίσει τους εισβολείς πριν από τη διέλευση των συνόρων και να τους παρακολουθεί για αρκετά χιλιόμετρα μετά, αυξάνοντας έτσι σημαντικά το χρόνο απόκρισης.

Επίγνωση της κατάστασης

Ένα σύστημα από ραντάρ και κάμερες παρέχει έγκαιρη ανίχνευση και εντοπισμό σε πραγματικό χρόνο, ουσιαστική βελτίωση του χρόνου απόκρισης και τέλος ασφάλεια για το προσωπικό.

Αποτελεσματικότητα

Ένα σωστά τοποθετημένο σύστημα ραντάρ / κάμερας ανιχνεύει και εντοπίζει όλους τους εισβολείς πριν από τη διέλευση των συνόρων, επιτρέποντας στους φορείς να σχεδιάσουν σωστά τις ενέργειες τους.

Μικρότερη περιβαλλοντική επίδραση.

Ένα σύστημα από πύργους ραντάρ κάθε λίγα χιλιόμετρα μπορεί να εντοπίζει τις παράνομες διελεύσεις και να έχει ελάχιστη επίδραση στο περιβάλλον.

Έξυπνη επιτήρηση.

Ειδικότερα σήμερα που υπάρχει η ανάγκη για δαπάνη λιγότερων χρημάτων για την απόκτηση, διατήρηση και επιχειρησιακή αξιοποίηση μέσω και συστημάτων εφαρμόζεται η έξυπνη επιτήρηση των χερσαίων και θαλασσίων συνόρων. Ως έξυπνη επιτήρηση νοείται η κατάσταση κατά την οποία τα σύνορα επιβλέπονται σε πραγματικό χρόνο χωρίς να απαιτείται διαρκής κινητοποίηση - δραστηριοποίηση επιχειρησιακών μέσων.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι λύση στην ανάγκη για την δημιουργία «αδιαπέραστων» συνόρων μπορούν να δώσουν συστήματα τα οποία αρχικά αναπτύχθηκαν για στρατιωτικές εφαρμογές. Γενικά οι πολεμικές ανάγκες επιταχύνουν με τρομακτικό ρυθμό τη δημιουργία, την ωρίμανση και την καθιέρωση νέων τεχνολογιών.

2.3 Σύγχρονα Συστήματα Επιτήρησης Συνόρων

2.3.1 Μη επανδρωμένα αεροχήματα (UAVs)

Τα μη επανδρωμένα αεροχήματα και συγκεκριμένα τα UAVs ή Drones εμφανίζονται για πρώτη φορά πριν από 40 περίπου χρόνια, όταν οι Η.Π.Α. προχώρησαν στην εξέλιξη και χρήση των ιπτάμενων στόχων των Target Drones.

Η τεχνολογία των UAVs εξελίχθηκε ραγδαία προσφέροντας σήμερα τη δυνατότητα εκτέλεσης ευρέος φάσματος λειτουργιών. Για την εκτέλεση αποστολών επιτήρησης εξοπλίζονται με αισθητήρες (κάμερες) ηλεκτρομαγνητικού φάσματος (οπτικό φάσμα, υπέρυθρο, ή κοντά στο υπέρυθρο) καθώς και συστήματα ραντάρ. Μη επανδρωμένα αεροσκάφη είναι σε θέση να παρακολουθούν από ψηλά μια ολόκληρη περιοχή, χωρίς να χρειάζεται να ανεφοδιαστούν με καύσιμα για μεγάλο χρονικό διάστημα. (<http://www.theuav.com/index.html>.) Μπορούν να εξοπλιστούν με μηχανές αναγνώρισης

προσώπου, σαρωτές πινακίδων κυκλοφορίας, κάμερες θερμικής απεικόνισης, ανιχνευτές ανοιχτού Wi-Fi, και άλλους αισθητήρες καθώς και με ένα εξελιγμένο αισθητήρα παντός καιρού, ικανό να παρέχει φωτογραφικές εικόνες σε κάθε είδους συνθήκες όπως, μέσα από τα σύννεφα, βροχή ή ομίχλη, κατά τη διάρκεια της ημέρας ή νύχτας, πάντα σε πραγματικό χρόνο. (Γρίβας, 2009 «Το Τέλος του Πετρελαίου & η Αρχή της Νέας Αμερικανικής Γεωστρατηγικής»)

2.3.2 Σύστημα UAV's

Το ρωσικό γραφείο πειραματικών σχεδιάσεων Sokol του Καζάν (Sokol experimental Design Bureau of Kazan), ανέπτυξε μη επανδρωμένο αεροσκάφος εκτοξευόμενο από ράμπα ή όχημα, για αποστολές επιτήρησης και μετάδοσης δεδομένων. Το αεροπλάνο καλείται Sokol και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για πολιτικές και στρατιωτικές εφαρμογές. Στις χρήσεις του περιλαμβάνεται έλεγχος πετρελαιοαγωγών και εγκαταστάσεων κρίσιμης υποδομής, έλεγχος συνόρων, έλεγχος περιβάλλοντος, συλλογή πληροφοριών σε τακτικό επίπεδο, ηλεκτρονικός πόλεμος και στοχοποίηση για οπλικά συστήματα προσβολής. Κάθε σύστημα αποτελείται από τρία αεροπλάνα, ένα σύστημα ραδιοζεύξης, ένα τοπογραφικό σύστημα προσανατολισμού, έναν επίγειο σταθμό ελέγχου, μια μονάδα εκτόξευσης και ένα φορτηγό. (JDW, 25 August 2004, page 32).

2.3.3 TARS (Thered Aerostat Radar System) Δέσμια Αερόστατα Επιτήρησης

Αξιοσημείωτες είναι και οι πρακτικές που έχουν αναπτύξει Υπηρεσίες σε κράτη που αντιμετωπίζουν προβλήματα παράνομης εισόδου μεταναστών. Ειδικότερα το Υπουργείο Εσωτερικής Ασφάλειας των ΗΠΑ (Department of Homeland Security/DHS) υιοθέτησε ένα σύστημα συνοριακής φύλαξης με την ονομασία Δέσμια Αερόστατα Επιτήρησης (TARS) ώστε να καλύψει όλα τα νότια σύνορα των ΗΠΑ από ύψος 10.000 ποδών. Κάθε αερόστατο αγκυροβολημένο στο έδαφος με ειδικό καλώδιο, ανυψώνεται και κατεβαίνει με μηχανοκίνητο βαρούλκο, είναι ικανό να ανιχνεύει μικρά αεροσκάφη (μεταφοράς ναρκωτικών) και οχήματα σε ένα εύρος 200 μιλίων. Τονίζεται ιδιαίτερα η αποτελεσματικότητα του συστήματος, αφού ο αριθμός των αγνώστων αεροσκαφών που πετούν πάνω από τα σύνορα έχει μειωθεί από το 8500 σε λιγότερο από 10 ανά έτος. (www.cbp.gov/frontline/2014/10/frontline-november-aerostats)

2.3.4 Αερόπλοια

Τα αερόπλοια τύπου Zeppelin εξοπλισμένα με υπερσύγχρονους αισθητήρες και κάμερες υψηλής ευκρίνειας πετούν σε χαμηλό σχετικά ύψος νύχτα – μέρα. Τα στοιχεία και εικόνες μεταδίδονται μέσω on - line σύνδεσης στα κέντρα επιχειρήσεων. Βασικό πλεονέκτημα των αερόπλοιων σε σχέση με τα UAV ή τα επανδρωμένα ελικόπτερα, είναι η ικανότητά τους να παραμένουν σε πτήση για μεγάλα χρονικά διαστήματα και το χαμηλό κόστος απόκτησης και λειτουργίας, δεδομένης της ελάχιστης κατανάλωσης καυσίμου. Το σημαντικότερο όμως πλεονέκτημά τους είναι ίσως ψυχολογικό. Ο μεγάλος, σχετικά, όγκος των αερόπλοιων, προσφέρει την αίσθηση έντονης παρουσίας πάνω από την περιοχή που επιτηρούν και προστατεύουν.

Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας, τον Αύγουστο του 2004 ένα επανδρωμένο αερόπλοιο προσέφερε επιτήρηση από αέρος, συμβάλλοντας στην ενίσχυση της ασφάλειας των αγώνων.

Η Υπηρεσία Προηγμένων Ερευνητικών Αμυντικών Προγραμμάτων του Πενταγώνου (DARPA) σχεδιάζει να τοποθετήσει σε ένα αερόπλοιο που θα αιωρείται σε ύψος 70.000 ποδών (στρατόσφαιρα) μια τεράστια κεραία διάταξης ηλεκτρονικής σάρωσης (AESA), η οποία θα επιτρέπει τον εντοπισμό με ιδιαίτερη ακρίβεια μεγάλης ποικιλίας στόχων, τόσο εναέριων όσο και επίγειων και θα μεταδίδει τα στοιχεία σε άλλες πλατφόρμες. (www.cnet.com)

2.3.5 Γεωγραφικά συστήματα επιτήρησης συνόρων

Τα Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών (ΓΠΣ) είναι πληροφοριακά συστήματα (Information Systems) που παρέχουν την δυνατότητα συλλογής, διαχείρισης, αποθήκευσης, επεξεργασίας, ανάλυσης και οπτικοποίησης, σε ψηφιακό περιβάλλον, των δεδομένων που σχετίζονται με τον χώρο. Τα δεδομένα αυτά συνήθως λέγονται γεωγραφικά ή χαρτογραφικά ή χωρικά (spatial) και μπορεί να συσχετίζονται με μια σειρά από περιγραφικά δεδομένα τα οποία και τα χαρακτηρίζουν μοναδικά. (<https://el.wikipedia.org>)

2.3.6 Αισθητήρες - Ραντάρ

Οι Αισθητήρες - ραντάρ διακρίνονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

α) Σεισμικοί:

ανιχνεύουν σεισμικές διαταραχές και χρησιμοποιούν εσωτερικό αλγόριθμο για τη μείωση των ψευδών συναγερμών,

β) Μαγνητικοί:

ανιχνεύουν το πέρασμα ενός στόχου με την αντίληψη της διαταραχής σε ένα μαγνητικό πεδίο που προκαλείται από το πέρασμα του στόχου,

γ) Υπέρυθρες:

ανιχνεύουν το πέρασμα ενός στόχου μέσα από ένα στενό οπτικό πεδίο από μια αλλαγή στην ακτινοβολούμενη θερμότητα.

δ) Υδρόφωνα:

ανιχνεύουν το πέρασμα ενός μηχανοκίνητου σκάφους στις πλωτές οδούς ποτάμια και λίμνες,

ε) Break-wire:

ανιχνεύουν το πέρασμα ενός στόχου, όταν ο στόχος σπάει ένα λεπτό σύρμα που είναι τοποθετημένο σε πέρασμα - μονοπάτι.

Η ισραηλινή εταιρεία Tadiran Electronics Systems έχει αναπτύξει το σύστημα SMART για επιτήρηση συνόρων και εσωτερική άμυνα. Το σύστημα αποτελείται από ένα δίκτυο αισθητήρων, ενοποιημένων μεταξύ τους με ένα σύστημα τεχνητής νοημοσύνης (fuzzy logic), που δημιουργούν μια ενιαία εικόνα. Το σύστημα λειτουργεί σχεδόν από μόνο του με ελάχιστη ανθρώπινη παρουσία (machine - based knowledge). Αυτές οι τεχνικές επιτρέπουν την παρατήρηση ενός χώρου, τα χαρακτηριστικά του οποίου έχουν «αποτυπωθεί» με μεγάλη ακρίβεια στη μνήμη του συστήματος, έτσι ώστε οποιαδήποτε αλλαγή να προκαλεί συναγερμό. Τα χαρακτηριστικά του χώρου δεν είναι μόνο στατικά αλλά και δυναμικά. Δηλαδή παρακολουθούν τη ρουτίνα ενός χώρου (έχουν συνηθίσει στη ρουτίνα του) και «ανησυχούν» με κάποια αλλαγή του. Δηλαδή, σε ένα αεροδρόμιο δεν δίνουν σημασία στην κίνηση υπηρεσιακών οχημάτων που κινούνται, αλλά αν εντοπίσουν κάτι που δεν είναι σύνηθες, δηλαδή αν δουν ένα λεωφορείο μεταφοράς επιβατών, για παράδειγμα, να βρίσκεται στην περιοχή των καυσίμων, δίδεται σήμα συναγερμού. (IDR, July 2004, page 21).

2.3.7 Συνδυασμός μέσων

Αμερικανική εταιρία(Raytheon) προσφέρει για παράδειγμα, ένα δίκτυο αισθητήρων, σε ένα πρόγραμμα διαφόρων φάσεων και μορφών κάλυψης, που

χρησιμοποιούν την υπάρχουσα υποδομή, όπως τους υπάρχοντες αισθητήρες και τους φράκτες. Στις προτάσεις της περιλαμβάνονται θερμικές κάμερες σε πύργους επιτήρησης ανά 4 χλμ. συνοριακής γραμμής, αερόστατα, μη επανδρωμένα αεροχήματα και επανδρωμένα αεροσκάφη. Επίσης, διεσπαρμένοι επίγειοι αισθητήρες, όπως ραντάρ, ακουστικοί και σεισμικοί αισθητήρες ενοποιημένοι μεταξύ τους, στο πλαίσιο μιας δικτυοκεντρικής «έξυπνης» αρχιτεκτονικής. Το επιβλέπον λογισμικό που θα κάνει μεγάλο μέρος της εργασίας «καθαρισμού» των σημάτων από το θόρυβο αφήνοντας στους χειριστές του δικτύου τα πιο «λεπτά» μέρη της εργασίας. ,(JDW, 26/7/2006, σελ. 10)

2.3.8 Μεταφερόμενα συστήματα υποκλοπής επικοινωνιών

Το Flying Fish είναι ένα αερομεταφερόμενο Δορυφορικό σύστημα, παρακολούθησης επικοινωνιών συμπεριλαμβανομένης της φωνής, φαξ, δεδομένων και SMS με την ακτίνα δράσης του να κυμαίνεται από 250 έως 400 χλμ μπορεί να αναπτυχθεί σε οχήματα, πλοία, πύργους, ένα αερόστατο, και UAV του. Χρησιμοποιείται για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας ,της πειρατείας και την παρακολούθηση δικτύων διακίνησης μεταναστών και ναρκωτικών. (<http://horizontechnologies.eu/products>)

2.3.9 Συσκευή επιτήρησης εδάφους «Ατρέας»

Πρόκειται για αυτόνομο, φορητό, αυτενεργό, σύστημα πραγματικού χρόνου που εφαρμόζει την μικροηλεκτρονική τεχνολογία, ενσωματωμένο σε μία συσκευή, με τη χρήση της οποίας εντοπίζονται και πιστοποιούνται οι ψηφιακές ταυτότητες-ίχνη κινούμενων ή μη αντικειμένων(μικρά μέσα, βαρέα οχήματα, μοτοσικλέτες κλπ) αλλά και ανθρώπων(οπλισμένων ή μη) μικρών και μεγάλων ζώων, που ευρίσκονται σε επαφή με την επιφάνεια του γήινου εδάφους. Η χρήση της συσκευής επιλύει αποτελεσματικά την επιτήρηση ευρείας περιοχής, νησιωτικά συμπλέγματα – βραχονησίδες, δύσβατες περιοχές και ακτές πάσης φύσεως, που αποτελούν σημεία διέλευσης και διακίνησης παράνομων μεταναστών, λαθρεμπόρων κλπ. Αξιοποιεί τα ήδη υπάρχοντα σύγχρονα συστήματα επιτήρησης και είναι συμβατή, με σύγχρονα επικοινωνιακά συστήματα, μεταδίδοντας πληροφορίες σε κέντρα χειρισμού κρίσεων σε πραγματικό χρόνο. (<http://www.geoment.e-e-e.gr/atreasgr.htm>)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΣΥΝΟΡΩΝ

Η ελεύθερη κυκλοφορία πολιτών των κρατών μελών και η κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα του χώρου Σένγκεν, (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:l33020>) αποτελούν ένα από τα πλέον απτά επιτεύγματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι νέες προκλήσεις στην εσωτερική ασφάλεια πιέζουν την Ε Ε να αντιμετωπίσει τα εξωτερικά σύνορα ως θέμα προτεραιότητας. Η πρόληψη και η καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης αποτελούν σημαντικά τμήματα της κοινής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης στους τομείς της μετανάστευσης και του ασύλου. Ιδιαίτερα η ασφάλεια των εξωτερικών συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί ουσιώδες θέμα για τους ευρωπαίους πολίτες. Μερικές φορές, τα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης μοιάζουν ακόμα να αποτελούν, δίκαια ή άδικα, τον αδύναμο κρίκο που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο το επίπεδο της εσωτερικής ασφάλειας των κρατών μελών, ιδίως σε ένα χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα. Με απλά λόγια, ο χώρος Σένγκεν είναι τόσο δυνατός όσο ο πιο αδύναμος κρίκος του.

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Λάκεν της 14ης και 15ης Δεκεμβρίου 2001 : «Η καλύτερη διαχείριση του ελέγχου στα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης θα συμβάλει στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας, των παράνομων μεταναστευτικών δικτύων και της εμπορίας ανθρώπων. (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2003:017:0006:0008:EL:PDF>). Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζητά από το Συμβούλιο και την Επιτροπή να καθορίσουν τους μηχανισμούς συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών που είναι επιφορτισμένες με τον έλεγχο των εξωτερικών συνόρων και να μελετήσουν τις συνθήκες υπό τις οποίες θα μπορούσε να δημιουργηθεί ένας μηχανισμός ή κοινές υπηρεσίες ελέγχου εξωτερικών συνόρων.

Το συμπέρασμα αυτό του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου υπενθυμίζει ότι, η συνεπής, αποτελεσματική και κοινή διαχείριση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών της Ένωσης θα ενισχύσει την ασφάλεια και την πεποίθηση των πολιτών ότι ζουν σε κοινό χώρο και έχουν κοινή μοίρα.

Στο πλαίσιο ολοκληρωμένης στρατηγικής που θα λαμβάνει σταδιακά υπόψη τον πολυδιάστατο χαρακτήρα της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων τα οποία θα πρέπει να παραμένουν διαπερατά και αποτελεσματικά για τους καλόπιστους

ταξιδιώτες αλλά ταυτόχρονα είναι ένα αποτελεσματικό εμπόδιο στην παράνομη μετανάστευση και το διασυνοριακό έγκλημα, η Ε.Ε. έχει υιοθετήσει συστήματα και εργαλεία καθώς επίσης και επιχειρησιακούς μηχανισμούς με σκοπό την επίτευξη καλύτερα συντονισμένων ενεργειών από τους διενεργούντες τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα και επομένως πιο ομοιογενές επίπεδο ασφάλειας. (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:32006R0562>)

Το 2004 δημοσιεύτηκε αναφορά που υπέβαλε Ομάδα Προσωπικότητας προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τίτλο RESEARCH FOR A SECURE EUROPE, όπου αναφέρεται το εξής: *«Η Ευρώπη πρέπει να δράσει άμεσα αν θέλει να παραμείνει στην αιχμή της τεχνολογικής έρευνας, και εφόσον η βιομηχανία σκοπεύει να έχει τη δυνατότητα να εκμεταλλευτεί τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας ανταγωνιστικά απαντώντας στις ταχέως αναδυόμενες ανάγκες για εξειδικευμένα προϊόντα που σχετίζονται με την ασφάλεια».*

(www.yumpu.com/en/document/view/29300132/research-for-a-secure-europe-european-commission-europa/15 σελ.13)

Η Ε Έ κάνοντας πράξη τα ανωτέρω, το διάστημα 2007-2013 επένδυσε 1,820 εκατομμύρια ευρώ στο Ταμείο Εξωτερικών Συνόρων προκειμένου να διασφαλιστούν οι επενδύσεις των χωρών Σένγκεν, για την ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων αλλά και τον εκσυγχρονισμό συστημάτων επιτήρησης συνόρων, λόγω ισχυρών πιέσεων που δέχονται από την παράνομη μετανάστευση. (http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/financing/fundings/migration-asylum-borders/external-borders-fund/index_en.htm)

3.1 Πρωτοβουλίες της Ε.Ε

3.1.1 Το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν (SIS).

Το σύστημα πληροφοριών Σένγκεν (SIS) είναι ένα σύστημα πληροφοριών (βάση δεδομένων) που επιτρέπει σε αρμόδιες αρχές των κρατών μελών Σένγκεν να διαθέτουν - ανταλλάσσουν πληροφορίες, σχετικά με ορισμένες κατηγορίες ανθρώπων και αντικειμένων. Αποτελεί επομένως σημαντικό στοιχείο για την εύρυθμη λειτουργία του χώρου ασφάλειας, ελευθερίας και δικαιοσύνης. Έτσι, επιτρέπει να τεθούν σε εφαρμογή οι διατάξεις που προβλέπονται τόσο σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων (τίτλος IV της Συνθήκης) όσο και σχετικά με τη δικαστική συνεργασία επί ποινικών υποθέσεων και την αστυνομική συνεργασία (τίτλος VI της Συνθήκης).

Τα κράτη μέλη τροφοδοτούν το σύστημα με πληροφορίες μέσω εθνικών δικτύων (N-

SIS) που είναι συνδεδεμένα με ένα κεντρικό σύστημα (C-SIS). Αυτό το σύστημα πληροφοριών έρχεται να συμπληρώσει ένα δίκτυο γνωστό ως SIRENE (αίτηση συμπληρωματικών πληροφοριών για εθνικές καταχωρήσεις), το οποίο είναι η ανθρώπινη επαφή του SIS.

Το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (SIS II) είναι σύστημα πληροφοριών ευρείας κλίμακας που περιέχει καταχωρίσεις προσώπων και αντικειμένων, παραμένει σε λειτουργία επί 24ώρου βάσεως και επί 7 ημέρες την εβδομάδα και αποτελείται:

- από ένα κεντρικό σύστημα (το «κεντρικό SIS II»),
- από ένα εθνικό σύστημα (το «N.SIS II») σε κάθε κράτος μέλος (εθνικά συστήματα δεδομένων, τα οποία είναι συνδεδεμένα στο κεντρικό SIS II),
- από μια υποδομή επικοινωνίας μεταξύ του κεντρικού συστήματος και των εθνικών συστημάτων, που παρέχει ένα εικονικό δίκτυο με απόκρυψη, το οποίο χρησιμοποιείται για τα στοιχεία του SIS II και για την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των αρχών που έχουν αναλάβει την ανταλλαγή όλων των συμπληρωματικών πληροφοριών (γραφεία SIRENE).

Οι αρχές, που είναι επιφορτισμένες με τους ελέγχους στα σύνορα και τις άλλες αστυνομικές και τελωνειακές εξακριβώσεις στο εσωτερικό του εκάστοτε κράτους μέλους, θα διαθέτουν δικαίωμα πρόσβασης στις καταχωρίσεις. Κατ' επέκταση, οι εθνικές δικαστικές αρχές θα μπορούν επίσης να έχουν πρόσβαση στο σύστημα, στο πλαίσιο των καθηκόντων τους. Σε κάθε περίπτωση, οι χρήστες θα μπορούν να έχουν πρόσβαση μόνο στα δεδομένα που τους είναι αναγκαία για την εκπλήρωση της αποστολής τους. Τα στοιχεία που έχουν αποτελέσει αντικείμενο επεξεργασίας στο SIS II δεν θα μεταβιβάζονται προς τρίτες χώρες ή προς διεθνείς οργανισμούς ούτε θα τίθενται στη διάθεσή τους. (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=URISERV:114544>)

Οι Εθνικές υπηρεσίες, γνωστές ως τμήματα SIRENE (Supplementary Information Request at the National Entries), που συστάθηκαν σε όλες τις χώρες Σένγκεν προκειμένου να συμβάλλουν στη συγκέντρωση συμπληρωματικών πληροφοριών για το SIS, ενεργώντας ως σημεία επαφής μεταξύ του κράτους μέλους που δημιουργεί μία καταχώριση και του κράτους μέλους που επιτυγχάνει την ταυτοποίηση, χρησιμοποιούνται και για το SIS II. (<http://www.dpa.gr/>)

Για να εξασφαλιστεί η επικοινωνία μεταξύ των κρατών μελών, ειδικά κατά την εισαγωγή μίας καταχώρισης, την ανάληψη δράσης βάσει αυτής, τη διευθέτηση

πολλαπλών καταχωρίσεων, τη διαχείριση της ποιότητας δεδομένων αλλά και της άσκησης δικαιωμάτων πρόσβασης του SIS II, θεσπίστηκε το εγχειρίδιο SIRENE (<http://old.eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:123:0001:0038:EL:PDF>)

Πρόκειται για ένα σύνολο οδηγιών όπου περιγράφονται οι γενικές και ειδικές διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούν οι αρμόδιες Αρχές για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις ακόλουθες κατηγορίες καταχωρίσεων:

- καταχωρίσεις για άρνηση διαμονής ή εισόδου (πρώτος πυλώνας)
- καταχωρίσεις για τους σκοπούς συλλήψεων, παραδόσεων ή εκδόσεων (αυτή και οι επόμενες κατηγορίες υπάγονται στον τρίτο πυλώνα)
- καταχωρίσεις για εξαφανισθέντα πρόσωπα
- καταχωρίσεις που ζητήθηκαν για δικαστική διαδικασία
- καταχωρίσεις για διακριτικούς και ειδικούς ελέγχους
- καταχωρίσεις για αντικείμενα με σκοπό την κατάσχεση ή τη χρήση τους ως αποδεικτικά στοιχεία.

Τα δεδομένα του SIS II εισάγονται, ενημερώνονται, καταργούνται και εξετάζονται μέσω των διαφόρων εθνικών συστημάτων. Το κεντρικό σύστημα, που εξασφαλίζει τον έλεγχο και την τεχνική διαχείριση, είναι εγκατεστημένο στο Στρασβούργο (Γαλλία), ενώ το κεντρικό σύστημα κινδύνου, που μπορεί να εξασφαλίσει όλες τις λειτουργίες του κυρίου κεντρικού συστήματος σε περίπτωση βλάβης, είναι εγκατεστημένο κοντά στο Σάλτσμπουργκ (Αυστρία). Οι φωτογραφίες και τα δακτυλικά αποτυπώματα αρχικά θα χρησιμοποιούνται μόνο για την επαλήθευση της ταυτότητας υπηκόου τρίτης χώρας που ανευρέθη μετά από αναζήτηση στο SIS II με βάση τα αλφαριθμητικά δεδομένα. Η ταυτοποίηση βάσει βιομετρικών δεδομένων θα μπορεί να γίνει μόλις καταστεί δυνατό από τεχνική άποψη.

3.1.2 Πολιτική θεωρήσεων και σύστημα πληροφοριών για τις θεωρήσεις (VIS).

Πολιτική θεωρήσεων.

Ο κώδικας θεωρήσεων θεσπίζει τις διαδικασίες και τις προϋποθέσεις έκδοσης θεωρήσεων βραχείας διαμονής στα εδάφη των κρατών μελών και διέλευσης από τα εδάφη αυτά. Καθορίζει επίσης τις τρίτες χώρες, οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται σε

υποχρέωση θεώρησης διέλευσης από αερολιμένα, όταν διέρχονται μέσω των διεθνών ζωνών διέλευσης των αερολιμένων των κρατών μελών, και θεσπίζει τις διαδικασίες και τις προϋποθέσεις των θεωρήσεων αυτών. Σε επείγουσες περιπτώσεις μαζικής εισροής παράνομων μεταναστών, τα κράτη μέλη μπορούν να επεκτείνουν την υποχρέωση αυτή σε υπηκόους άλλων τρίτων χωρών. Μετά την επαλήθευση του παραδεκτού της αίτησης, η αρμόδια Αρχή πρέπει να δημιουργήσει ένα φάκελο αίτησης στο σύστημα πληροφοριών για τις θεωρήσεις (VIS), σύμφωνα με τις διαδικασίες που περιγράφονται στον κανονισμό VIS. (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:32009R0810>)

Σύστημα πληροφοριών για τις θεωρήσεις (VIS)

Στόχος του συστήματος πληροφοριών για τις θεωρήσεις (VIS) είναι να βελτιώνει την εφαρμογή της κοινής πολιτικής στον τομέα των θεωρήσεων, της προξενικής συνεργασίας και της διαβούλευσης με τις κεντρικές Αρχές για τις θεωρήσεις, με σκοπό:

- να διευκολυνθεί η διαδικασία υποβολής αίτησης θεώρησης.
- να προληφθεί η άγρα θεωρήσεων (visa shopping).
- να διευκολυνθεί η καταπολέμηση της απάτης.
- να διευκολυνθούν οι έλεγχοι στα εξωτερικά σημεία συνοριακής διέλευσης και στα εθνικά εδάφη των χωρών της ΕΕ.
- να βοηθήσει στον εντοπισμό των προσώπων που δεν πληρούν τις απαιτήσεις εισόδου, παραμονής και κατοικίας σε εθνικό έδαφος χώρας της ΕΕ.
- να διευκολυνθεί η εφαρμογή τού κανονισμού Δουβλίνο II, για τον προσδιορισμό της χώρας της ΕΕ που είναι υπεύθυνη για την εξέταση αίτησης ασύλου που υποβάλλεται από υπήκοο τρίτης χώρας καθώς και για την εξέταση της εν λόγω αίτησης.
- να συμβάλει στην αποτροπή των απειλών κατά της εσωτερικής ασφάλειας των χωρών της ΕΕ.

Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, οι εθνικές Αρχές και η Europol δύνανται να ζητήσουν πρόσβαση σε δεδομένα που έχουν εισαχθεί στο VIS, με σκοπό την αποτροπή, την εξακρίβωση ή τη διερεύνηση τρομοκρατικών και αξιόποινων πράξεων. Στο VIS καταχωρούνται μόνον οι ακόλουθες κατηγορίες στοιχείων:

- τα αριθμητικά δεδομένα για τον αιτούντα και τις αιτούμενες, εκδοθείσες, απορριφθείσες, ακυρωθείσες, ανακληθείσες ή παραταθείσες θεωρήσεις.
- οι φωτογραφίες.

- τα δακτυλικά αποτυπώματα.
- οι σύνδεσμοι με προηγούμενες αιτήσεις θεώρησης και με φακέλους αιτήσεων προσώπων που συνταξιδεύουν.

Κάθε φάκελος αίτησης διατηρείται στο VIS έως πέντε έτη το πολύ. Μόνο η χώρα που είναι υπεύθυνη έχει δικαίωμα να τροποποιήσει ή να διαγράψει δεδομένα που διαβίβασε στο VIS

Το VIS συνδέεται με το εθνικό σύστημα κάθε χώρας μέσω της εθνικής διασύνδεσης στην εν λόγω χώρα. Οι συμμετέχουσες χώρες διορίζουν εθνική αρχή που συνδέεται με τις εθνικές διεπαφές και η οποία παρέχει πρόσβαση στο VIS μέσω των αρμοδίων αρχών. Το γεγονός ότι τα βιομετρικά στοιχεία αναγνώρισης όλων των κατόχων θεωρήσεων θα καταχωρούνται στο VIS σημαίνει ότι κάθε κάτοχος θεώρησης χωρίς έγγραφα ταυτότητας που εντοπίζεται σε έδαφος κράτους μέλους θα είναι δυνατόν να αναγνωρίζεται ευκολότερα, πράγμα που αυξάνει τις δυνατότητες επιστροφής. Επίσης μετά από κάποια μεταβατική περίοδο, τα βιομετρικά στοιχεία αναγνώρισης θα χρησιμοποιούνται και στη διαδικασία συνοριακών ελέγχων, για να εξακριβώνεται κατά πόσον το σχετικό πρόσωπο είναι αυτό για το οποίο εκδόθηκε η θεώρηση (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=URISERV:114517>).

3.1.3 EUROSUR. Ευρωπαϊκό Σύστημα Επιτήρησης Συνόρων

Την 1^η Δεκεμβρίου 2013 ξεκινά και ένα χρόνο αργότερα (1/12/2014) ολοκληρώνεται η λειτουργία του Ευρωπαϊκού Συστήματος Επιτήρησης Συνόρων (EUROSUR) σε 30 χώρες συνολικά. Το σύστημα βοηθά σημαντικά στην

- μείωση του αριθμού των παράνομων μεταναστών που εισέρχονται στην ΕΕ χωρίς να εντοπίζονται.
- μείωση του υψηλού ποσοστού θανάτων παράνομων μεταναστών με τη διάσωση περισσότερων ανθρώπινων ζωών στη θάλασσα.
- την πρόληψη διασυνοριακών εγκλημάτων
- τη διακίνηση ναρκωτικών
- παροχή βοήθειας σε μικρές λέμβους μεταναστών που κινδυνεύουν

με απόλυτο σεβασμό όλων των ευρωπαϊκών και διεθνών υποχρεώσεων, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της μη επαναπροώθησης.

"Είμαι ιδιαίτερα ικανοποιημένη για την έναρξη λειτουργίας του EUROSUR. Το σύστημα αυτό αποτελεί μια πραγματικά ευρωπαϊκή απάντηση στο πώς μπορούν να σωθούν ζωές μεταναστών που ταξιδεύουν σε ασφυκτικά γεμάτα σκάφη τα οποία δεν πληρούν τις απαιτήσεις ασφάλειας, ώστε να αποφευχθούν νέες τραγωδίες στη Μεσόγειο, και στο πώς μπορεί να σταματήσει η μεταφορά ναρκωτικών με ταχύπλοα. Όλες αυτές οι πρωτοβουλίες εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την έγκαιρη ανταλλαγή πληροφοριών και τις συντονισμένες προσπάθειες των εθνικών και των ευρωπαϊκών υπηρεσιών. Το EUROSUR παρέχει αυτό το πλαίσιο, με πλήρη σεβασμό των διεθνών υποχρεώσεων" δήλωσε η επίτροπος Εσωτερικών Υποθέσεων Σεσίλια Μάλμστρομ.
(http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-1182_el.htm)

Η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο δεν ανήκουν στον χώρο Σένγκεν και συνεπώς ούτε στο σύστημα EUROSUR.

Το σύστημα EUROSUR νοείται ως μηχανισμός συνεργασίας και διαμοιρασμού πληροφοριών για την επίτευξη της συνεργασίας μεταξύ της FRONTEX και των αρμοδίων Αρχών ελέγχου συνόρων των Κ-Μ σε τακτικό, επιχειρησιακό και στρατηγικό επίπεδο.. Το Σύστημα βασίζεται στα «εθνικά κέντρα συντονισμού», (Εθνικά Συστήματα Επιτήρησης Συνόρων). Στοιχεία σχετικά με συμβάντα στα εξωτερικά χερσαία και θαλάσσια σύνορα, η κατάσταση και θέση των περιπολιών, καθώς και αναλυτικές εκθέσεις και πληροφορίες ανταλλάσσονται μεταξύ των εθνικών αρχών μέσω «εθνικών εικόνων κατάστασης». Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τον έλεγχο των συνόρων, FRONTEX, παίζει σημαντικό ρόλο στη συγκέντρωση και ανάλυση των πληροφοριών που συλλέγουν τα κράτη μέλη διαμορφώνοντας την «ευρωπαϊκή εικόνα της κατάστασης». Χάρη στις πληροφορίες αυτές εντοπίζονται αλλαγές δρομολογίων ή νέες μέθοδοι που χρησιμοποιούνται από τα εγκληματικά δίκτυα ,αλλά και επικίνδυνα σημεία των εξωτερικών συνόρων και αναλαμβάνεται δράση σε εθνικό και, εάν χρειαστεί, σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η ευρωπαϊκή εικόνα της κατάστασης περιλαμβάνει επίσης πληροφορίες που συγκεντρώνονται κατά τις κοινές επιχειρήσεις του FRONTEX.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην τήρηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που απορρέουν από το διεθνές δίκαιο. Για παράδειγμα, πρέπει να δίνεται προτεραιότητα στα ευάλωτα άτομα, όπως είναι τα παιδιά, οι ασυνόδευτοι ανήλικοι ή τα πρόσωπα που έχουν ανάγκη από επείγουσα ιατρική βοήθεια. Ο κανονισμός για το EUROSUR ορίζει σαφώς ότι τα κράτη μέλη και ο FRONTEX πρέπει να τηρούν πλήρως τις αρχές της μη επαναπροώθησης και του σεβασμού της

ανθρώπινης αξιοπρέπειας κατά την αντιμετώπιση ατόμων που χρήζουν διεθνούς προστασίας. Δεδομένου ότι η ανταλλαγή πληροφοριών στο πλαίσιο του EUROSUR περιορίζεται σε επιχειρησιακές πληροφορίες, όπως ο εντοπισμός περιστατικών και οι περιπολίες, η δυνατότητα ανταλλαγής προσωπικών δεδομένων είναι πολύ περιορισμένη. (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-1182_el.htm)

3.1.4 Smart Borders «Ευφυή σύνορα».

Η ανακοίνωση που εξέδωσε η Επιτροπή τον Οκτώβριο του 2011 παρουσιάζει τις κυριότερες επιλογές για τη χρήση των νέων τεχνολογιών με σκοπό την σύγχρονη και αποτελεσματική διαχείριση των ροών των ταξιδιωτών στα εξωτερικά σύνορα της Ε.Ε μέσω της πρωτοβουλίας ευφυή σύνορα.

(<http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EL&f=ST%2016049%202011%20INIT>)

Η ομαλή και γρήγορη διέλευση των συνόρων, με την παράλληλη εξασφάλιση επαρκούς επιπέδου ασφάλειας αποτελεί σημαντική πρόκληση για πολλά κράτη μέλη. Κάθε χρόνο πάνω από 700 εκατομμύρια πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και υπήκοοι τρίτων χωρών διασχίζουν τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, αριθμός που αναμένεται να αυξηθεί σημαντικά στο μέλλον. Ως το 2030 ο αριθμός των ατόμων που διέρχονται από τα ευρωπαϊκά αεροδρόμια υπολογίζεται να αυξηθεί κατά 80%, γεγονός που θα αυξήσει τον χρόνο αναμονής των ταξιδιωτών, εξέλιξη που δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί με την πρόσληψη και μόνον προσωπικού.

(<http://www.eurocontrol.int/statfor/gallery/content/public/forecasts/Doc415-LTF10-Report-Voll.pdf>)

Η πρωτοβουλία «ευφυή σύνορα» έχει ως στόχο να βελτιώσει τη διαχείριση και τον έλεγχο των ταξιδιωτικών ροών στα σύνορα, ενισχύοντας τους ελέγχους και παράλληλα να επιταχύνει τις διατυπώσεις διέλευσης των συνόρων για τους τακτικούς ταξιδιώτες. Έτσι οι έλεγχοι διαβατηρίων θα μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τον όλο και αυξανόμενο αριθμό συνοριακών διελεύσεων - χωρίς να χρειαστεί να αυξηθούν παράλογα οι αναγκαίοι ανθρώπινοι πόροι και χωρίς να απειληθεί η ασφάλεια. Η πρωτοβουλία αυτή συνίσταται σε:

Σύστημα εισόδου/εξόδου (Entry/Exit System -EES).

Το σύστημα, θα αντικαταστήσει το υφιστάμενο σύστημα σήμανσης των διαβατηρίων, καταγράφοντας σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων την ημερομηνία και το σημείο εισόδου, καθώς και τη διάρκεια της σύντομης επιτρεπόμενης παραμονής. Έτσι επιτυγχάνεται ο ακριβής και αξιόπιστος υπολογισμός της εγκεκριμένης

παραμονής καθώς και η επαλήθευση του ιστορικού προηγούμενων μετακινήσεων κάθε ταξιδιώτη είτε είναι κάτοχος θεώρησης, είτε είναι απαλλαγμένος από την υποχρέωση θεώρησης, ως θεμελιώδες στοιχείο της εκτίμησης κινδύνου σε ένα πρώτο επίπεδο. Ενώ ο κύριος σκοπός του συστήματος θα είναι να ελέγχει την τήρηση της εγκεκριμένης παραμονής των υπηκόων τρίτων χωρών, το σύστημα θα συμβάλει και στην βελτιστοποίηση των διαδικασιών συνοριακών ελέγχων, ενισχύοντας την ασφάλεια κατά τη στιγμή διέλευσης των εξωτερικών συνόρων.

Σήμερα έντεκα κράτη μέλη(Φινλανδία, Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία, Πολωνία, Σλοβακία, Ουγγαρία, Ρουμανία, Βουλγαρία, Κύπρος, Πορτογαλία) εφαρμόζουν εθνικά συστήματα καταχώρισης εισόδου / εξόδου, τα οποία συγκεντρώνουν συστηματικά όλες τις καταστάσεις καταχώρισης εισόδου και εξόδου των υπηκόων τρίτων χωρών που διέρχονται από τα αντίστοιχα εξωτερικά τους σύνορα. Ωστόσο, οι καταστάσεις εισόδου και εξόδου μπορούν να συγκριθούν μόνο εφόσον ένα πρόσωπο εξέρχεται νόμιμα από το ίδιο κράτος μέλος στο οποίο εισήλθε, καθώς τα εθνικά συστήματα δεν συνδέονται με παρόμοια συστήματα σε άλλα κράτη μέλη. (<http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EL&f=ST%2016049%202011%20INIT>)

Πρόγραμμα καταχώρισης ταξιδιωτών (Registered Travellers Programme RTP).

Το πρόγραμμα αυτό επιτρέπει τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων του χώρου Σένγκεν σε υπηκόους τρίτων χωρών που ταξιδεύουν συχνά και σε ορισμένες ομάδες συχνών ταξιδιωτών από τρίτες χώρες (όπως για παράδειγμα επιχειρηματίες ταξιδιώτες ή μέλη οικογενειών πολιτών της Ένωσης) να εισέρχονται στην ΕΕ από αυτόματες πύλες εισόδου, μετά από κατάλληλη διαδικασία προηγούμενου απλουστευμένου συνοριακού ελέγχου. Θα μειώσει το χρόνο αναμονής στα σημεία διέλευσης, διευκολύνοντας τα ταξίδια και τις διασυνοριακές επαφές. Στο μέτρο του δυνατού, θα γίνει χρήση των νέων τεχνολογιών, όπως τα αυτόματα συστήματα συνοριακού ελέγχου (παραδείγματος χάρη, μέσω ηλεκτρονικών διαβατηρίων).

Το σύνολο των κρατών μελών έχουν αρχίσει, από τον Αύγουστο του 2006, να εκδίδουν βιομετρικά διαβατήρια τα οποία στο ενσωματωμένο ανεπαφικό πλινθίο περιλαμβάνουν ψηφιακή εικόνα του προσώπου του δικαιούχου, ενώ από τις 28 Ιουνίου 2009, τα διαβατήρια περιλαμβάνουν επίσης δακτυλικά αποτυπώματα

(Κανονισμός ΕΚ αριθ. 444/2009 του Συμβουλίου, της 28/5/2009). Το γεγονός αυτό παρέχει την δυνατότητα στα κράτη μέλη να προσφύγουν σε αυτόματες διαδικασίες ελέγχου στα σύνορα για τους πολίτες της ΕΕ, βάσει των ηλεκτρονικών διαβατηρίων ή εθνικών συστημάτων. Η αυτόματη διέλευση των συνόρων για τους πολίτες της ΕΕ, με την επίδειξη βιομετρικού διαβατηρίου, θα πραγματοποιείται από τις αυτόματες θύρες με εκείνες που χρησιμοποιούνται για τους υπηκόους τρίτων χωρών.

Ήδη ορισμένα κράτη μέλη επιταχύνουν τους συνοριακούς ελέγχους για τους πολίτες της ΕΕ, εφαρμόζοντας αυτόματους συνοριακούς ελέγχους (π.χ. βάσει των ηλεκτρονικών διαβατηρίων) ή καθιερώνουν άλλα συστήματα για προκαταχωρημένους επιβάτες .

3.1.7 Σύστημα EURODAC

Το σύστημα Eurodac παρέχει στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) τη δυνατότητα ταυτοποίησης των αιτούντων άσυλο, καθώς και των ατόμων που έχουν συλληφθεί για παράνομη διέλευση των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης. Μέσω της σύγκρισης των δακτυλικών αποτυπωμάτων, οι χώρες της ΕΕ μπορούν να προσδιορίσουν κατά πόσο ο αιτών άσυλο ή ο αλλοδαπός υπήκοος που βρίσκεται παράνομα σε μία χώρα της ΕΕ έχει ήδη υποβάλει αίτηση σε άλλη χώρα της ΕΕ, ή εάν ο αιτών άσυλο έχει εισέλθει παράνομα στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το σύστημα αυτό αποτελείται από μια κεντρική μονάδα την οποία διαχειρίζεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μια ηλεκτρονική βάση δεδομένων με δακτυλικά αποτυπώματα και ηλεκτρονικά μέσα διαβίβασης μεταξύ των χωρών της ΕΕ και της κεντρικής βάσης δεδομένων.

Πέραν των δακτυλικών αποτυπωμάτων, τα δεδομένα που διαβιβάζουν οι χώρες της ΕΕ περιλαμβάνουν :

- τη χώρα καταγωγής της ΕΕ
- το φύλο του ατόμου
- τον τόπο και την ημερομηνία υποβολής αίτησης ασύλου ή σύλληψης του ατόμου
- τον αριθμό αναφοράς
- την ημερομηνία κατά την οποία έγινε η λήψη των δακτυλικών

αποτυπωμάτων

- την ημερομηνία διαβίβασης των στοιχείων στην κεντρική μονάδα.

Τα στοιχεία αυτά καταγράφονται για κάθε άτομο ηλικίας τουλάχιστον 14 ετών και αποστέλλονται στην κεντρική μονάδα μέσω εθνικών σημείων πρόσβασης.

(<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=URISERV:133081>)

3.1.6. Το Ολοκληρωμένο σύστημα έξυπνης επιτήρησης της ΕΕ

Σύστημα ΤΑΛΩΣ

Το ΤΑΛΩΣ είναι ένα διεθνές ερευνητικό πρόγραμμα που συγχρηματοδοτείται από το 7ο Κοινοτικό Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ με προτεραιότητα στον τομέα Ασφαλείας. Ο κύριος στόχος είναι η ανάπτυξη και δοκιμή σε πραγματικές συνθήκες της καινοτόμου ιδέας για τη δημιουργία ενός κινητού, αυτόνομου συστήματος για την προστασία των ευρωπαϊκών χερσαίων συνόρων. Τα συμβατικά συστήματα προστασίας των συνόρων βασίζονται κυρίως σε ακριβές επίγειες εγκαταστάσεις τοποθετημένες σε όλο το μήκος των συνόρων τα οποία συμπληρώνονται από περιπολίες προσωπικού.

Στο πρόγραμμα συμμετέχουν εμπειρογνώμονες που εργάζονται για 14 φορές από 8 κράτη μέλη της ΕΕ (Βέλγιο, Εσθονία, Φινλανδία, Γαλλία, Ελλάδα, Πολωνία, Ρουμανία, Ισπανία) καθώς και 1 υποψήφια χώρα (Τουρκία) και 1 συνδεδεμένη χώρα (το Ισραήλ). Ο προϋπολογισμός του έργου συνοψίζεται σε περίπου 20 εκατ. Ευρώ. (<http://cordis.europa.eu/fp7/> και <http://www.talos-border.eu/>)

Το ολοκληρωμένο σύστημα, αφορά εναέρια και επίγεια μη επανδρωμένα οχήματα, εποπτευόμενο από το κέντρο ελέγχου. Τα πιο σημαντικά χαρακτηριστικά του είναι η επεκτασιμότητα, η αυτόνομη λειτουργία, η κινητικότητα, η προσαρμοστικότητα και η αρθρωτή κατασκευή. Χάρη στην ευελιξία του είναι εύκολο να προσαρμοστεί στις τοπικές απαιτήσεις, όπως το μήκος των συνόρων και οι τοπογραφικές συνθήκες. Στόχος του ΤΑΛΩΣ είναι να βοηθήσει στον εντοπισμό, την παρακολούθηση και την πρόληψη παράνομης διέλευσης προσώπων από τα χερσαία σύνορα.

Χαρακτηριστικά του συστήματος .

Προκειμένου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις που συνδέονται με τη διαφοροποιημένη φύση των συνόρων της ΕΕ, το σύστημα θα πρέπει να

προσαρμόζεται, να είναι μεταφερόμενο και οικονομικά αποδοτικό. Αυτά τα χαρακτηριστικά θα επιτευχθούν με τη χρήση μη επανδρωμένων οχημάτων περιπολίας με ένα υψηλό επίπεδο αυτονομίας και τα οποία θα ελέγχονται από τη μεταφερόμενη μη επανδρωμένη Μονάδα Διοίκησης (UCC), αντί της μόνιμης υποδομής που αποτελείται από φράχτες και στατικούς αισθητήρες. Η ημιαυτόνομη λειτουργία των οχημάτων θα καταστήσει δυνατή την αποτελεσματική παρακολούθηση των μεγάλων περιοχών, χωρίς τη σπατάλη ανθρώπινων πόρων. Τα κύρια πλεονεκτήματα αυτής της προσέγγισης είναι:

- Ικανότητα μεταφοράς του συστήματος:

σε απομακρυσμένες περιοχές όπου δεν είναι εφικτή η τοποθέτηση συστημάτων σε στατικές υποδομές.

- Η προσαρμοστικότητα του συστήματος:

η ευελιξία του συστήματος επιτρέπει τον υψηλό βαθμό προσαρμοστικότητας, όσον αφορά τις τοπογραφικές συνθήκες, την ένταση και την πιθανότητα των παράνομων δραστηριοτήτων στο τμήμα των συνόρων.

- Κλιμάκωση σε υψηλότερο επίπεδο της διοίκησης,

τα μη επανδρωμένα Κέντρα Διοίκησης Μονάδας, που εποπτεύουν και ελέγχουν την λειτουργία των μη επανδρωμένων μονάδων, διοικούνται από ένα μεταφερόμενο Κέντρο Διοίκησης στο θέατρο επιχειρήσεων.

- Ημι-αυτόνομη λειτουργία - αυτονομία των οχημάτων περιπολίας των συνόρων είναι βασικός παράγοντας επιτυχίας της έννοιας πίσω από το σύστημα TALOS. Ένα σύστημα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αποτελεσματική επιτήρηση των μεγάλων περιοχών μόνο όταν εξασφαλίζεται μια ελάχιστη συμμετοχή του χειριστή. Για την αντιμετώπιση αυτής της πρόκλησης τα οχήματα θα χρησιμοποιούν ακριβή μοντέλα εδάφους, σαρωτές λέιζερ και τελευταίας τεχνολογίας συσκευές πλοήγησης.

Το σύστημα θα επιτρέπει στους συνοριακούς φρουρούς να αντιδράσουν μέσα σε λίγα λεπτά. Από τον εντοπισμό του παράνομου ο οποίος δεν αφήνεται αφύλακτος από την στιγμή που έχει ανιχνευθεί από τους αισθητήρες.

Αρχιτεκτονική του ΤΑΛΩΣ.

Το πρωτότυπο του συστήματος θα αποτελείται από τη μη επανδρωμένη μονάδα Κέντρου Διοίκησης (UCC) και δύο μη επανδρωμένα οχήματα εδάφους (UGVs). Στο μέλλον θα ενσωματωθούν στο σύστημα μη επανδρωμένα αεροχήματα (UAV) και μεταφερόμενος πύργος αισθητήρων.

- **Το μη επανδρωμένο Κέντρο Διοίκησης (UCC)** χρησιμοποιείται για τον έλεγχο και την παρακολούθηση της λειτουργίας των μη επανδρωμένων μονάδων. Διοικητής της αποστολής και χειριστές των μη επανδρωμένων οχημάτων πρόκειται να βρίσκονται στις Μονάδες Ελέγχου Λειτουργίας (OCUs). Ο διοικητής θα έχει στην διάθεσή του μια απεικόνιση της περιοχής της αποστολής, συμπεριλαμβανομένης της θέσης των στοιχείων του συστήματος, τα δρομολόγια περιπολίας και τα δεδομένα από όλους τους αισθητήρες, σε διαφορετικά επίπεδα χάρτη. Το προσωπικό που χειρίζεται τα UGVs και UAVs θα έχει τη δυνατότητα να βλέπει τις πληροφορίες που καταγράφουν οι αισθητήρες των οχημάτων, καθώς και να προγραμματίζει δρομολόγια και λειτουργίες του οχήματος.

- **Μη επανδρωμένα οχήματα εδάφους (UGVs)** θα περιπολούν διαρκώς τα τμήματα των συνόρων. Τα οχήματα είναι εξοπλισμένα με μεγάλου βεληνεκούς ανιχνευτές κίνησης οχημάτων και ανθρώπων, καθώς και αισθητήρες που επιτρέπουν στο χειριστή να αναγνωρίσει τα διαπιστωθέντα θέματα. Πρόκειται να ελέγχεται από το μη επανδρωμένο Κέντρο Διοίκησης είτε από το χειριστή, χρησιμοποιώντας ένα είδος τηλεχειριστηρίου «joystick» και φωτογραφικές μηχανές που μεταφέρονται από το όχημα ή σε ημι-αυτόνομη λειτουργία της μονάδας επιχείρησης, η οποία διατάσσεται να μεταβεί από το ένα σημείο στο άλλο χωρίς χειροκίνητο έλεγχο. Το τελευταίο θα είναι δυνατό με τη χρήση τελευταίας τεχνολογίας συστημάτων πλοήγησης και προηγμένου συστήματος ανίχνευσης και αποφυγής εμποδίων.

Προβλέπονται δύο τύποι οχημάτων:

- α)ο παρατηρητής, για την εποπτεία του καθορισμένου τμήματος, και
- β)το όχημα αναχαίτισης παράνομων μεταναστών μέχρι την άφιξη της περίπολου συνόρων. Η αναχαίτιση θα είναι δυνατή με επικοινωνία του χειριστή με τον παράνομο μετανάστη, για παράδειγμα μέσω ενός μικροφώνου και μεγαφώνου.

- **Μη επανδρωμένο αερόχημα (UAV)**, θα είναι υπεύθυνο για την εναέρια επιτήρηση και θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως κόμβος επικοινωνίας σε συγκεκριμένες περιπτώσεις.

Καινοτομίες του συστήματος όπως προτείνονται στο σχέδιο ΤΑΛΩΣ:

- **Επεκτασιμότητα:** η ικανότητα προσαρμογής κλίμακας του συστήματος λόγω των αλλαγών στις απαιτήσεις και τις τοπικές συνθήκες. (μέγεθος και τοπογραφία συνόρων , πυκνότητα των στοιχείων επιτήρησης κ.λπ.)

- Αυτόνομες ικανότητες δράσης με βάση σύνολα κανόνων και διαδικασιών, που χρησιμοποιούνται από τους συνοριοφύλακες στην καθημερινή ρουτίνα και τις επιχειρήσεις έκτακτης ανάγκης. Ανάλογος προγραμματισμός των υπολογιστών των UGV και του συστήματος Command & Control.

- Κινητικότητα / ικανότητα μετακίνησης: Το όλο σύστημα θα είναι εύκολα μεταφερόμενο σε τυποποιημένα εμπορευματοκιβώτια στις επιλεγμένες περιοχές των συνόρων.

- Τακτική Μάθησης / Προσαρμογή συμπεριφοράς: Κατά τη διάρκεια της αναπτυξιακής διαδικασίας, το σύστημα θα προσαρμόζεται στις τοπικές επιχειρησιακές απαιτήσεις. Το σύστημα θα χρησιμοποιεί προσαρμοστική τεχνητή νοημοσύνη για την εφαρμογή διαφόρων τεχνικών τακτικής, σε συγκεκριμένο σενάριο περιπολίας, περιοχή λειτουργίας και τοπογραφία των συνόρων.

- Δεν υπάρχει ανάγκη για σταθερή υποδομή ή φράκτες: το σύστημα χάρη στην κινητικότητα και τη δυνατότητα μεταφοράς του δεν απαιτεί καμία σταθερή υποδομή. Αισθητήρες και κάμερες μπορούν να εγκατασταθούν σε UGVs.

- Δίνει τη δυνατότητα ανταπόκρισης σε παράνομη απόπειρα εισόδου σε λίγα λεπτά.

- Χρήση της «πράσινης» ενέργειας: η ενέργεια σε απομακρυσμένες περιοχές (όπου είναι αδύνατο να συνδεθεί με το πρότυπο γραμμές ηλεκτρικού ρεύματος) θα προέρχεται από φυσικές πηγές, π.χ. ηλιακοί συλλέκτες (ηλιόλουστη περιοχή), ανεμογεννήτριες (θυελλώδη περιοχή), η ροή του νερού (κοντά σε ποτάμια). Επιπλέον, οι γεννήτριες θα χρησιμοποιηθούν όταν καμία από αυτές τις πηγές είναι διαθέσιμες. (<http://cordis.europa.eu/fp7/> και <http://www.talos-border.eu/>)

Σύστημα Mariss. Η δραστηριότητα MARISS GSE χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος. Παρέχει εικόνα και πληροφορίες για τις επιχειρησιακές ανάγκες έρευνας και διάσωσης, παρακολούθηση της αλιείας και θαλάσσιας επιτήρησης. (<http://www.cmrc.ie/projects/mariss-european-maritime-security-services.html>)

Σύστημα Limes. Παροχή πληροφοριών για την υποστήριξη και διαχείριση της ασφάλειας στην ΕΕ και σε παγκόσμιο επίπεδο στους ακόλουθους τομείς ενδιαφέροντος:

- Οργάνωση και διανομή της ανθρωπιστικής βοήθειας και ανοικοδόμησης.
- Επιτήρηση των συνόρων της ΕΕ (ξηρά και θάλασσα).
- Παρακολούθηση και προστασία των θαλάσσιων μεταφορών για ευαίσθητα φορτία.

- Προστασία από απειλές ασφάλειας (π.χ. τρομοκρατία, την παράνομη διακίνηση και εξάπλωση των όπλων μαζικής καταστροφής) και εποπτεία κρίσιμων υποδομών.

Χρησιμοποιεί την τεχνολογία παρατήρησης εδάφους σε συνδυασμό με τη δορυφορική πλοήγηση και δορυφορικές τηλεπικοινωνίες.

Οι κύριοι χρήστες είναι Ακτοφυλακή, Τελωνεία, Αστυνομικά Τμήματα και Γραφεία της ΕΕ. Αστυνομίας, της πολιτικής προστασίας, της ΕΕ (π.χ. FRONTEX) και διεθνείς οργανισμούς. διεθνείς οργανισμούς, την πολιτική προστασία, τις ΜΚΟ. (<http://www.copernicus.eu/projects/limes> και http://cordis.europa.eu/project/rcn/86273_en.htm)

Σύστημα Dolphin. Ερευνητικό και αναπτυξιακό πρόγραμμα στον τομέα της θαλάσσιας επιτήρησης. Το DOLPHIN αναπτύσσει νέες μεθόδους και αλγορίθμους για την επεξεργασία δορυφορικών εικόνων, προκειμένου να βελτιωθεί η ανίχνευση και παρακολούθηση των σκαφών του ναυτικού.

Τα εργαλεία αυτά θα διευκολύνουν τις προσπάθειες για τον περιορισμό ή την πρόληψη της πειρατείας, παράνομης διακίνησης μεταναστών και των εμπορευμάτων, την παράνομη αλιεία και τα ατυχήματα στη θάλασσα.. (<http://maritimesurveillance.security-copernicus.eu/fp7-supporting-projects/dolphin> και http://cordis.europa.eu/project/rcn/99158_en.html)

3.2 Επιχειρησιακοί μηχανισμοί επιτήρησης συνόρων

3.2.1 Ευρωπαϊκός οργανισμός διαχείρισης εξωτερικών συνόρων – FRONTEX.

Το 2004 ιδρύθηκε ο Ευρωπαϊκός οργανισμός για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRONTEX) ,με στόχο την ενίσχυση της ασφάλειας εξωτερικών συνόρων, μέσω συντονισμού της επιχειρησιακής συνεργασίας των κρατών μελών της ΕΕ, των συνδεδεμένων χωρών Σένγκεν και άλλων εταίρων.

Ο FRONTEX αποβλέπει στη βελτίωση της ολοκληρωμένης διαχείρισης εξωτερικών συνόρων, (χερσαίων -θαλάσσιων) λιμανιών, αεροδρομίων των κρατών μελών και των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τα οποία ισχύουν οι διατάξεις του κοινοτικού δικαίου σχετικά με τη διέλευση προσώπων από τα εξωτερικά σύνορα

Παρόλο που τα κράτη μέλη έχουν την αρμοδιότητα του ελέγχου και της εποπτείας των εξωτερικών συνόρων, ο οργανισμός διευκολύνει και ενισχύει την εφαρμογή των μέτρων που προβλέπονται σε επίπεδο ΕΕ, σχετικών με τη διαχείριση συνόρων.

Δομή και οργάνωση

Ο οργανισμός που άρχισε να λειτουργεί τον Οκτώβριο του 2005 με έδρα του την πρωτεύουσα της Πολωνίας Βαρσοβία, (Απόφαση 2005/358/ΕΚ: του Συμβουλίου, της 26ης Απριλίου 2005, για τον ορισμό της έδρας του Ευρωπαϊκού Οργανισμού), είναι όργανο της ΕΕ και διαθέτει νομική προσωπικότητα, καθώς επίσης επιχειρησιακή και δημοσιονομική αυτονομία. Το Διοικητικό Συμβούλιο, συγκροτείται από έναν εκπρόσωπο κάθε κράτους μέλος και δύο εκπροσώπους της Επιτροπής των οποίων η θητεία είναι τετραετής με δυνατότητα εφάπαξ ανανέωσης. Κάθε κράτος μέλος διορίζει επίσης ένα αναπληρωματικό ενώ η Επιτροπή διορίζει δύο αναπληρωματικούς.

Το συμβούλιο είναι επιφορτισμένο με τη διαμόρφωση του προϋπολογισμού, τον έλεγχο εκτέλεσής του, τη θέσπιση κατάλληλων δημοσιονομικών κανόνων, την καθιέρωση διαφανών διαδικασιών εργασίας για τη λήψη αποφάσεων από τον Οργανισμό και το διορισμό εκτελεστικού διευθυντή και αναπληρωτή, με θητεία πέντε χρόνια. Τα έσοδα του οργανισμού προέρχονται από επιδότηση της ΕΕ, συνεισφορά των συμμετεχουσών χωρών, τέλη που εισπράττονται για παρεχόμενες υπηρεσίες, και από εθελοντικές εισφορές κρατών μελών.

Καθήκοντα του οργανισμού

- Συντονίζει την επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων, ως προς τον έλεγχο των προσώπων
- Επικουρεί τα κράτη - μέλη στην εκπαίδευση των εθνικών συνοριακών φυλάκων, μεταξύ άλλων με την καθιέρωση κοινών προδιαγραφών εκπαίδευσης
- Πραγματοποιεί αναλύσεις κινδύνου
- Παρακολουθεί τις εξελίξεις των ερευνών σχετικά με τον έλεγχο και την επιτήρηση των εξωτερικών συνόρων
- Επικουρεί τα κράτη - μέλη σε περιπτώσεις που απαιτείται αυξημένη τεχνική και επιχειρησιακή συνδρομή στα εξωτερικά σύνορα
- Παρέχει στα κράτη μέλη την αναγκαία στήριξη για την οργάνωση κοινών επιχειρήσεων επαναπατρισμού

- Βασίζεται στην ετοιμότητα και την προθυμία των κρατών μελών και των συνδεδεμένων χωρών εντός Σένγκεν να συμμετέχουν ενεργά στην επιχειρησιακή συνεργασία.
- Συνδράμει τα κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν έκτακτες καταστάσεις, επί παραδείγματι, μαζική εισροή παράνομων μεταναστών, με αποστολή ομάδων ταχείας επέμβασης στα σύνορα (RABIT)

Δράσεις

Από την έναρξη λειτουργίας του μέχρι σήμερα ο οργανισμός έχει αναλάβει έναν αριθμό σημαντικών δράσεων και πρωτοβουλιών όπως:

- διεξαγωγή κοινών ευρωπαϊκών επιχειρήσεων στα χερσαία και θαλάσσια σύνορα.
- σύσταση κεντρικού μητρώου διαθέσιμου τεχνικού εξοπλισμού.
- ανάπτυξη συνοριακών ομάδων ταχείας επέμβασης.
- εκπαίδευση συνοριοφυλάκων - κατάρτιση κοινών προτύπων εκπαίδευσης.
- συγκρότηση ευρωπαϊκού δικτύου περιπολιών
- χρησιμεύει παράλληλα ως υπηρεσία συλλογής πληροφοριών σχετικά με τις ροές μετανάστευσης

Στο ανωτέρω πλαίσιο συγκροτήθηκε τον Μάιο 2007 το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Περιπολιών (ΕΔΠ) (European Patrols Network) στο οποίο συμμετέχουν οι Υπηρεσίες παράκτιας επιτήρησης των εμπλεκόμενων Κ-Μ της ΕΕ (Πορτογαλία, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Σλοβενία, Μάλτα, Ελλάδα, Κύπρος, Βουλγαρία και Ρουμανία).

Στο πλαίσιο του ιδρυτικού Κανονισμού του FRONTEX, ο Οργανισμός συνέστησε και διαχειρίζεται το Κεντρικό Μητρώο Διαθέσιμου Τεχνικού Εξοπλισμού (Central Record of Available Technical Equipment - CRATE) το οποίο είναι ένας κατάλογος τεχνικού εξοπλισμού που ανήκει είτε στα κράτη μέλη είτε στον ίδιο και εξοπλισμού που ανήκει κατά συγκυριότητα στα κράτη μέλη και στον οργανισμό. Το εν λόγω απόθεμα θα πρέπει να περιλαμβάνει τις ελάχιστες ποσότητες για τις διάφορες κατηγορίες τεχνικού εξοπλισμού που είναι απαραίτητες για να είναι σε θέση ο οργανισμός να ασκεί τις δραστηριότητές του και μπορεί να διατεθεί σε οποιοδήποτε Κ-Μ υποβάλλει αίτημα, μαζί με το πλήρωμα ή τον χειριστή του.

Το Κεντρικό Μητρώο Διαθέσιμου Τεχνικού Εξοπλισμού (CRATE) περιλαμβάνει σήμερα πάνω από 100 σκάφη, 20 αεροσκάφη και 25 ελικόπτερα καθώς και μεγάλο αριθμό τεχνικού εξοπλισμού (Πυρομαχικά, διόπτρες νυχτερινής όρασης, θερμικές κάμερες, περιπολικά παντός εδάφους, περιπολικά σκαφών, 3 κινητές

μονάδες ραντάρ ραδιοεπικοινωνίες, ηλεκτροναυτιλιακό εξοπλισμό, συσκευές ανίχνευσης πλαστών-παραπονημένων εγγράφων κ.λπ.).(<http://frontex.europa.eu>)

3.2.2 Ομάδες ταχείας επέμβασης στα σύνορα (RABIT).

Με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 836/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Ιουλίου 2007 συστήνονται ομάδες ταχείας επέμβασης στα σύνορα., για την αρωγή κράτους μέλους το οποίο αντιμετωπίζει επείγουσες καταστάσεις από τη μαζική εισροή λαθρομεταναστών. (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=URISERV:114124>)

Αιτήσει κράτους μέλους, ο εκτελεστικός διευθυντής του ευρωπαϊκού οργανισμού για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα (Frontex) αποφασίζει για την ανάπτυξη δράσης μίας ή περισσότερων ομάδων ταχείας επέμβασης στα σύνορα Τα μέλη των ομάδων είναι επιφορτισμένα με την πραγματοποίηση αποστολών ελέγχου και επιτήρησης και είναι υποχρεωμένα να τηρούν την κοινοτική νομοθεσία και την εθνική νομοθεσία του κράτους μέλους υποδοχής. Στη διάρκεια της παρέμβασης, τα μέλη της ομάδας τίθενται υπό την ευθύνη του κράτους μέλους υποδοχής. Ακολουθούν τις οδηγίες του και δρουν παρουσία των εθνικών συνοριοφυλάκων.

Διατηρούν την ιδιότητά τους ως μέλη του εθνικού σώματος συνοριοφυλάκων του κράτους μέλους προέλευσής τους και με την ιδιότητα αυτή συνεχίζουν να φέρουν το υπηρεσιακό τους όπλο και τη δική τους στολή. Ωστόσο, για να διακρίνονται φορούν ένα κυανού χρώματος περιβραχιόνιο με το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Έχουν πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων του κράτους υποδοχής και δύναται ενδεχομένως να κάνουν χρήση βίας. (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=URISERV:114124>)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΥΝΟΡΩΝ

4.1 Ελλάδα και παράνομη μετανάστευση

Στις αρχές της δεκαετίας του 1990, άρχισε ξαφνικά η μετανάστευση από τις πρώην ανατολικές χώρες στην Ελλάδα, χωρίς ουσιαστική ανάγκη για μόνιμη εγκατάσταση αλλοδαπών, είτε για δημογραφικούς λόγους είτε για την αντιμετώπιση της έλλειψης εργατικού δυναμικού. Αυτός είναι ίσως ο λόγος που, μέχρι πρόσφατα, δεν αναπτύχθηκε κανένα κατάλληλο νομικό πλαίσιο για τη μετανάστευση. Η χώρα στερούνταν μεταναστευτικής πολιτικής, όντας περισσότερο προσανατολισμένη στην αποτροπή του φαινομένου παρά στην συγκροτημένη διαχείριση των παράνομων μεταναστών. (Zimmermann, european migration σελ.355-356)

Σχεδόν δύο δεκαετίες αργότερα στην Ετήσια Έκθεση Πολιτικής 2009 του ΥΠΕΣ, το πρόβλημα της παράνομης μετανάστευσης χαρακτηρίζεται *.....ως μείζον Εθνικό θέμα.....όπου επισημαίνεται ότι, η μεταναστευτική πολιτική της Ελλάδος εξελίσσεται προς την κατεύθυνση υιοθέτησης αυστηρών μέτρων ελέγχου και καταστολής της παράνομης μετανάστευσης με γνώμονα πάντα το σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Συγκεκριμένα, σχεδίασε και εφαρμόζει δέσμη μέτρων για την πρόληψη και καταστολή της παράνομης μετανάστευσης τα οποία συνοψίζονται σε τέσσερες (4) βαθμίδες όπως στη διασφάλιση έκδοσης θεωρήσεων, στη διμερή και διεθνή συνεργασία με χώρες καταγωγής και προέλευσης μεταναστών, στη λήψη μέτρων στα εξωτερικά σύνορα με την υποστήριξη της FRONTEX , στον έλεγχο στο εσωτερικό της χώρας σε συνδυασμό με αποτελεσματικές απομακρύνσεις.* (http://emn.ypes.gr/images/docs/EMN_APR/EMN_APR2009/11b._greece_annual_policy_report_2009_final)

Παρά την οικονομική κρίση το 2014 σύμφωνα με την « Ετήσια Έκθεση Πολιτικής για τη μετανάστευση και το άσυλο στην Ελλάδα», οι αλλοδαποί που διαθέτουν άδεια διαμονής κατά το έτος αναφοράς, κινούνται περίπου στα ίδια επίπεδα με το έτος 2013 (487.094 πολίτες τρίτων χωρών για το 2014, έναντι 462.319 για το 2013. (<http://ec.europa.eu/>. σελ13)

Τα τελευταία χρόνια, η χώρα αντιμετωπίζει οξύτατο πρόβλημα παράνομης εισόδου μεταναστών, γεγονός που οφείλεται στις μεγάλες κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές μεταβολές, που διαδραματίζονται σε παγκόσμια κλίμακα. Οι δραματικές εξελίξεις στην Συρία, με συνέπεια την έξοδο εκατομμυρίων προσφύγων,

από την περιοχή της Μέσης Ανατολής, αλλά και οι πρόσφατες εξελίξεις στο Ιράκ, σε συνδυασμό με τη γενικότερη κινητικότητα προσώπων, που χρήζουν διεθνούς προστασίας από τις χώρες της Ασίας και της Αφρικής, δημιουργούν μια εκρηκτική κατάσταση. Η γεωγραφική θέση, η εκτεταμένη ακτογραμμή, το πλήθος νησιών και βραχονησίδων, η πυκνή ναυτιλιακή κίνηση και η γειτνίαση της με τρίτες χώρες διέλευσης και προέλευσης των μεταναστών, οι πολύ μικρές αποστάσεις των νησιών του ανατολικού Αιγαίου από τα τουρκικά παράλια, καθιστούν την Ελλάδα ένα εύκολο πέρασμα στην γή της ασφάλειας και σταθερότητας, όπως είναι οι χώρες της Ευρώπης. Το πρόβλημα επιδεινώνεται διαρκώς αφού εσχάτως, παρατηρείται μετατόπιση του μεταναστευτικού ρεύματος από τη Δυτική προς την Ανατολική Μεσόγειο αυξάνοντας έτσι την πίεση στα σύνορα της χώρας μας, ιδιαίτερα στην ελληνοτουρκική μεθόριο.

Το γεγονός ανάγκασε τον Frontex να ζητήσει στις 2 Οκτωβρίου 2015 την συνδρομή 775 συνοριοφυλάκων από τα κράτη μέλη της ΕΕ και συνδεδεμένων χωρών Σένγκεν, ώστε να βοηθήσουν την Ελλάδα και την Ιταλία στο χειρισμό και την καταγραφή των μεταναστών στα σύνορά τους. (<http://frontex.europa.eu/news/member-states-provide-291-border-guards>). Αριθμός που ίσως αποδειχθεί ανεπαρκής για την διαχείριση του τεράστιου κύματος εισόδου, που σε διάστημα μόλις πέντε ημερών, από τις 17 έως 21 Οκτωβρίου 2015, έφτασε τις 48.000, σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης. <http://www.newsbeast.gr/greece/arthro/2003733/> Ενώ ο συνολικός αριθμός σύμφωνα με την εκπρόσωπο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες Μελίσα Φλέμινγκ στις 20 Οκτωβρίου 2015, ξεπέρασε το όριο των 500.000 αφίξεων. (βλ σελ.6-7)

4.2 Φορείς επιτήρησης συνόρων.

Η ελληνική πραγματικότητα αναφορικά με τα σύνορα και τις πύλες εισόδου συγκροτείται από τα εξής χαρακτηριστικά:

- Εκτεταμένο μήκος χερσαίων συνόρων (1.248 χιλιόμετρα). Αναλυτικά το μήκος των χερσαίων συνόρων της χώρας μας με τις γειτονικές χώρες είναι: με Αλβανία 246 χλμ, με ΠΓΔΜ: 256 χλμ, με Βουλγαρία: 531 χλμ και τέλος με Τουρκία: 215 χλμ.
- Τα νομοθετημένα σημεία εισόδου έλεγχου διαβατηρίων (συνοριακά σημεία ελέγχου) που αναπτύσσονται κατά μήκος των εξωτερικών συνόρων της χώρας μας (χερσαίων, θαλάσσιων και εναέριων), συμπεριλαμβανομένων των

προσωρινών, ανέρχονται σε 100 και αναλύονται ως εξής:

- Εναέρια συνοριακά σημεία ελέγχου: 29
 - θαλάσσια συνοριακά σημεία ελέγχου: 55
 - Χερσαία Σημεία διέλευσης συνόρων με την Αλβανία: 4
 - Χερσαία Σημεία διέλευσης συνόρων με την ΠΓΔΜ χερσαία: 4
 - Χερσαία Σημεία διέλευσης συνόρων με τη Βουλγαρία: 5
 - Χερσαία Σημεία διέλευσης συνόρων με την Τουρκία χερσαία: 3
- συνολικό μήκος των εξωτερικών ορίων της Ελληνικής χωρικής θάλασσας ανέρχεται σε 8.670 χιλιόμετρα.
 - πλήθος νησιών και βραχονησίδων άνω των 9.000, που δημιουργούν ένα χώρο εύκολα προσπελάσιμο από πολλές κατευθύνσεις.
 - πυκνή ναυτιλιακή κίνηση στον ελληνικό θαλάσσιο χώρο, τον οποίο διαπλέουν πλοία, που συνδέουν περιοχές της Δυτικής Μεσογείου και Ανατολικής Μεσογείου, της Βόρειας Αφρικής και της Ευρώπης, του Ευξείνου Πόντου με την Μεσόγειο.

Οι ελληνικές Αρχές που ασχολούνται με την προσπάθεια για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης είναι η Ελληνική Αστυνομία και το Λιμενικό Σώμα - Ελληνική Ακτοφυλακή.

Ελληνική Αστυνομία

Η Ελληνική Αστυνομία πέραν των λοιπών καθηκόντων της που αφορούν την εσωτερική ασφάλεια της χώρας, είναι επιφορτισμένη με την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης μέσω των χερσαίων συνόρων, των αεροδρομίων και τον έλεγχο διαβατηρίων στα πλοία και στα ελληνικά λιμάνια. Ελέγχει την τήρηση των διατάξεων που αφορούν την είσοδο, τη διαμονή και την απασχόληση των αλλοδαπών στην Ελλάδα, εκτός από τους τομείς που υπάγονται στη δικαιοδοσία του Λιμενικού Σώματος - Ελληνική Ακτοφυλακή.

Λιμενικό Σώμα - Ελληνική Ακτοφυλακή (ΛΣ-ΕΛΑΚΤ)

Το Ελληνικό Λιμενικό Σώμα (ΛΣ) έχει τη γενική ευθύνη για θέματα ελέγχου και επιτήρησης θαλάσσιων συνόρων καθώς και την από θαλάσσης παράνομη μετανάστευση. Η Ελληνική Ακτοφυλακή εκτελεί γενικά καθήκοντα αστυνόμευσης στις θαλάσσιες περιοχές ολόκληρης της Ελληνικής επικράτειας μέχρι του σημείου επαφής ανάμεσα στη θάλασσα και την ξηρά, σε πλοία, σε πλωτά ναυπηγήματα κάθε είδους και σε λιμάνια..

4.3 Το σύστημα επιτήρησης συνόρων

Η Ελλάδα το 2012, σχεδόν ένα χρόνο μετά το ξέσπασμα της Αραβικής άνοιξης και την αύξηση των μεταναστευτικών ροών προς την Ευρώπη, άρχισε να υλοποιεί σταδιακά διάφορα προγράμματα επιτήρησης και ελέγχου συνόρων. Δεομένης της μορφολογίας του εδάφους και της τεράστιας ακτογραμμής, η υιοθέτηση της υψηλής τεχνολογίας και η τοποθέτηση σύγχρονων συστημάτων επιτήρησης, ήταν μονόδρομος προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος. Σήμερα στη χώρα για την επιτήρηση των χερσαίων και θαλάσσιων συνόρων, στον τομέα της πρόληψης της παράνομης μετανάστευσης, τον εντοπισμό μεταναστών, την πάταξη των κυκλωμάτων διακινητών, την αρωγή στους πρόσφυγες αλλά και την έγκαιρη παρέμβαση σε επιχειρήσεις έρευνας – διάσωσης, χρησιμοποιείται ένα σύνολο συστημάτων από τους αρμόδιους φορείς σε συνεργασία με αντίστοιχους ευρωπαϊκούς.

Κυρίαρχο ρόλο παίζουν σύγχρονα τεχνολογικά συστήματα, που μεγιστοποιούν τις δυνατότητες επιτήρησης, συνεισφέροντας στη δραστική εξοικονόμηση πόρων (ανθρωπίνων και μέσων) των οποίων η χρήση λόγω της γεωμορφολογίας της Ελλάδος ήταν απαραίτητη.

4.3.1 Χερσαία σύνορα- Έβρος

Εγκατάσταση συστήματος «Ανίχνευσης Παρείσφρησης» (όπως αποκαλείται) στα χερσαία σύνορα της Ελλάδας με την Τουρκία στις αρχές του 2012. Πρόκειται για δίκτυο θερμικών καμερών παντός καιρού κατά μήκος της απόστασης Νέας Βύσσας – Καστανιών(12 περίπου χμ),αποτελείται από 3 κινούμενες θερμικές κάμερες μεγάλης εμβέλειας, 13 σταθερές θερμικές μέσης εμβέλειας και 13 οπτικές υπερυψηλής ανάλυσης, το οποίο καταγράφει σε πραγματικό χρόνο τις κινήσεις παράνομων μεταναστών στη συνοριογραμμή Ελλάδας - Τουρκίας, στον Έβρο. Παρόμοιας τεχνολογίας συστήματα λειτουργούν κατά μήκος του φράχτη στα σύνορα ΗΠΑ-Μεξικό και Ισπανίας-Μαρόκου. Η εικόνα από τις κάμερες τοποθετημένες σε ιστούς κατά μήκος των συνόρων επεξεργάζεται αυτόματα, σημαίνοντας συναγερμό στο επιχειρησιακό κέντρο σε κάθε απόπειρα προσέγγισης ανθρώπων. Αποδέκτες της εικόνας από τη συνοριογραμμή είναι το επιχειρησιακό κέντρο με έδρα την Ορεστιάδα, και το Κέντρο Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Συνόρων & Μετανάστευσης στο αρχηγείο της ΕΛ.ΑΣ. (<http://www.kathimerini.gr/437674/article> και <http://www.e-arion.gr/article.php?id=801>)

Στα τέλη του ίδιου έτους ολοκληρώνεται η κατασκευή του επονομαζόμενου «Φράχτη

του Έβρου» (<http://www.kathimerini.gr/22730> και <https://diavgeia.gov.gr/doc.>)

Για την επιτήρηση των χερσαίων συνόρων πέραν αυτού, χρησιμοποιούνται επίσης μικρά φορτηγά οχήματα, εφοδιασμένα με τον εξής πρόσθετο εξοπλισμό επιτήρησης:

- Θερμικές κάμερες που παρέχουν εικόνα (χωρίς παραμορφώσεις). Λειτουργούν με τη θερμική ακτινοβολία που εκπέμπουν ζώντες οργανισμοί και τα αντικείμενα, ακόμη και κάτω από αντίξοες συνθήκες (σκόνη, καπνός, η ομίχλη, συνεχείς δονήσεις κ.λ.π.)

- Κάμερες ημέρας και νύχτας
- Τηλέμετρα laser
- Παλμικά ραντάρ επιφάνειας
- Αθόρυβες γεννήτριες
- Συστήματα επικοινωνιών και μεταφοράς δεδομένων

- X-ray συστήματα, για την πραγματοποίηση των ελέγχων στα σύνορα, με στόχο τον εντοπισμό των παράνομων μεταναστών, ειδικά για εκείνους που κρύβονται στα μεγάλα φορτηγά και δεν μπορεί να βρίσκεται από το συνηθισμένο οπτικό ελέγχους.

www.astynomia.gr 06-08-2012 α) Προκήρυξη διαγωνισμού ανοικτής διαδικασίας που αφορά την προμήθεια ειδικών οχημάτων (τύπου VAN εξοπλισμένα με ραντάρ, θερμική κάμερα, αποστασιόμετρο, τηλεσκοπικό ιστό, σύστημα επικοινωνιών και μεταφοράς δεδομένων)

β) Προκήρυξη διαγωνισμού ανοικτής διαδικασίας για την προμήθεια αυτοκίνητων οχημάτων ειδικής χρήσης Οχήματα τύπου VAN με μεταφερόμενο σύστημα απεικόνισης X-RAY

4.3.2 Εναέρια επιτήρηση και επιτήρηση θαλασσίων συνόρων

Για την από αέρος επιτήρηση συνόρων καθώς και για την υποστήριξη των μονάδων χερσαίων περιπολιών σήμερα χρησιμοποιούνται ελικόπτερα. Συνήθως αυτά είναι εξοπλισμένα με τα εξής πρόσθετα συστήματα: α) FLIR (Forward looking infrared) σύστημα με υπέρυθρη και οπτική κάμερα εντοπισμού αλλά και με σύστημα GPS που παρέχει τις γεωγραφικές συντεταγμένες, β) FUR Βίντεο - Ήχος σύστημα Downlink με crypto, γ) Προβολέας με IR και συστήματα επικοινωνίας αναλογικά και με κρυπτογράφηση.

Σύμφωνα με αξιωματούχο της ΕΛΑΣ που επιβεβαιώνει δημοσίευμα της ε/φ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ της Κυριακής 15.08.2015, στο σύστημα επιτήρησης, εντάχθηκαν τρία από τα συνολικά έξι μη επανδρωμένα αεροσκάφη (UAV) που παρήγγειλε το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη. Είναι εξοπλισμένα με κάμερες ημέρας και

νύχτας, έχουν επιχειρησιακή εμβέλεια 50 χιλιομέτρων και χρησιμοποιούνται στην πρόληψη δασικών πυρκαγιών. Τα υπόλοιπα που αναμένεται να παραληφθούν μέχρι τα τέλη του 2015, είναι διαφορετικών προδιαγραφών. Έχουν δυνατότητα παραμονής στον αέρα πάνω από 20 ώρες και επιχειρησιακή εμβέλεια έως και 100 χιλιόμετρα. Πρόκειται να χρησιμοποιηθούν σε επιχειρήσεις ελέγχου των συνόρων και αντιμετώπισης της παράνομης μετανάστευσης.

Για την από θαλάσσης επιτήρηση των συνόρων χρησιμοποιούνται περιπολικά σκάφη του ΛΣ-ΕΛΑΚΤ τα οποία πέραν των ηλεκτρονικών συστημάτων και ραντάρ είναι εξοπλισμένα με θερμικές κάμερες επιτήρησης. <http://www.hcg.gr/node/7859>

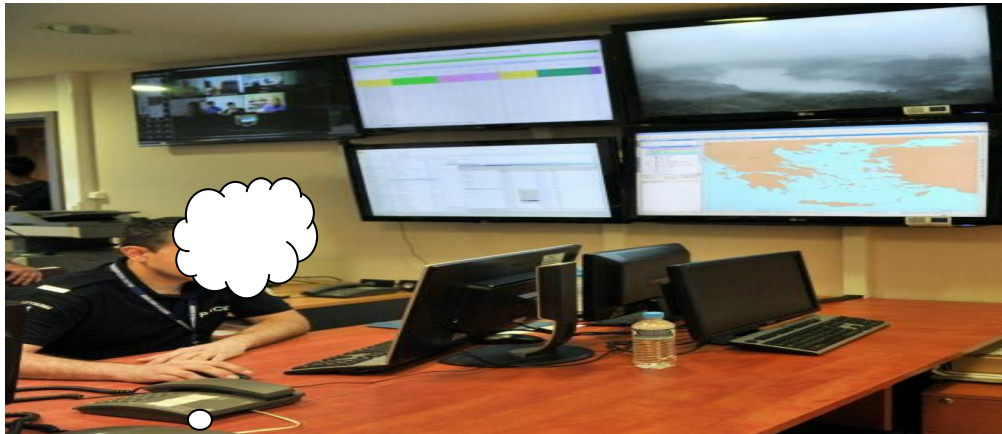
Παράλληλα η Ελληνική Αστυνομία συμμετέχει στο Πιλοτικό Πρόγραμμα «Ευφών Συνόρων» (Smart Borders) για την αναβάθμιση της ασφάλειας κατά τους διαβατηριακούς ελέγχους σε δύο συνοριακά σημεία, και συγκεκριμένα στους Κήπους Έβρου από την 17^η Απριλίου και στο Λιμάνι του Πειραιά από την 5^η Μαΐου 2015. Συγκεκριμένα, το προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας στα δύο σημεία, έχει εφοδιαστεί με σύγχρονο φορητό εξοπλισμό, με τον οποίο διενεργεί σειρά δοκιμών ελέγχου, όπως λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων, λήψη εικόνας προσώπου, λήψη εικόνας ίριδας και ανάγνωση ταξιδιωτικών εγγράφων. (www.astynomia.gr δελτίο τύπου Αθήνα, 19 Ιουνίου 2015)

4.3.3 Κέντρο Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Συνόρων & Μετανάστευσης (ΚΟΔΙΣΜΕ)

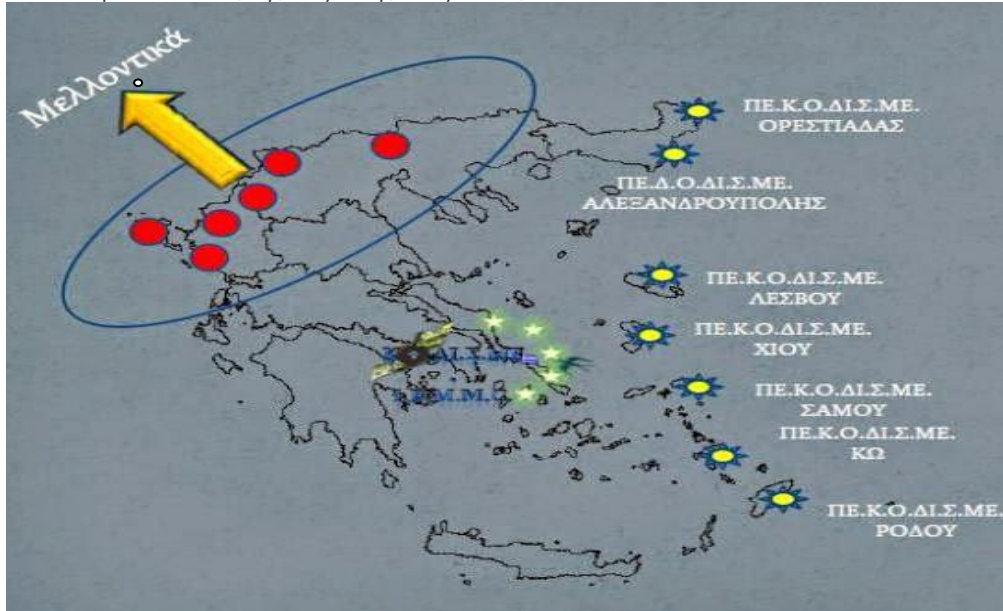
Το ΚΟΔΙΣΜΕ που βρίσκεται ήδη σε πλήρη επιχειρησιακή λειτουργία από το 2014, ανήκει στη Διεύθυνση Προστασίας Συνόρων του Κλάδου Αλλοδαπών και Προστασίας Συνόρων, με κυρίαρχο ρόλο στην απεικόνιση της κατάστασης στα σύνορα σε πραγματικό χρόνο, την παρακολούθηση και ανάλυση των παράνομων μεταναστευτικών ροών και στην επιχειρησιακή συνεργασία όλων των συναρμόδιων Αρχών. Συγκεκριμένα, το Κέντρο εξασφαλίζει:

- παροχή εθνικής εικόνας της κατάστασης (με συνεχή ροή λήψης δεδομένων και πληροφοριών)
- έγκαιρη ανταλλαγή πληροφοριών και συνεργασία (με συναρμόδιες σε εθνικό επίπεδο αρχές, με εθνικά κέντρα συντονισμού και τη FRONTEX)
- συντονισμό εθνικού συστήματος επιτήρησης των συνόρων και ελέγχου κυκλοφορίας των προσώπων

- υποστήριξη στο σχεδιασμό και την υλοποίηση εθνικών δραστηριοτήτων επιτήρησης συνόρων
- επικοινωνία και ανταλλαγή πληροφοριών (με αρχές έρευνας-διάσωσης, επιβολής του νόμου, ασύλου και μετανάστευσης)
- συνεργασία με άλλα ευρωπαϊκά κράτη μέσω Europol και τη FRONTEX
- αξιολόγηση αποτελεσμάτων (στρατηγικές αναλύσεις, αναλύσεις κινδύνων, ανάλυση επιχειρησιακών πληροφοριών, εκτίμηση επιπέδων κινδύνου).

Οθόνη πάνω αριστερά: Τηλεδιάσκεψη με στελέχη των αντίστοιχων Περιφερειακών Κέντρων (ΠΕ.Κ.Ο.ΔΙ.Σ.ΜΕ.) σε Ορεστιάδα, Αλεξανδρούπολη, Λέσβο, Χίο, Σάμο, Κω και Ρόδο. **Οθόνη πάνω δεξιά:** Εικόνα από τα σύνορα στον Έβρο σε πραγματικό χρόνο και με δυνατότητα νυχτερινής λήψης σε απόσταση 5-6km εντός της τουρκικής επικράτειας

Στόχος η επέκταση των ηλεκτρονικών συστημάτων και των δυνατοτήτων του ΚΟΔΙΣΜΕ στα Ελληνοαλβανικά σύνορα (Κέρκυρα, Θεσπρωτία, Ιωάννινα, Φλώρινα, Κιλκίς) και στο Λασιθί τους επόμενους 24 με 36 μήνες
<http://www.defencenews.gr/images/pdf/04062014-kodisme.pdf>

Οι δυνατότητες του ΚΟΔΙΣΜΕ επεκτείνονται και στην ταυτοποίηση μελών εγκληματικών δικτύων που δραστηριοποιούνται στην παράνομη διακίνηση μεταναστών. Οι εφαρμογές αυτές είναι:

Σύστημα ανίχνευσης κλεμμένων οχημάτων APNR. Το σύστημα επιτρέπει στο αστυνομικό όχημα που περιπολεί, να ανιχνεύει μέσω κάμερας τις πινακίδες των σταθμευμένων ή εν κινήσει διερχόμενων οχημάτων και να ειδοποιεί αυτόματα το πλήρωμα σε περίπτωση ανεύρεσης πλαστών πινακίδων ή κλεμμένων οχημάτων. Χρησιμοποιεί τεχνολογίες οπτικής αναγνώρισης πινακίδων (OCR), διαχείρισης στόλου οχημάτων (AVL), καθώς και τεχνολογίες γεωγραφικών συστημάτων πληροφοριών (GIS) για την ψηφιακή απεικόνιση των οχημάτων σε διαδραστικό χάρτη.

Ηλεκτρονικό δακτυλοσκοπικό σύστημα ταυτοποίησης E-TAP. Το σύστημα θα επιτρέπει στα πληρώματα των περιπολικών οχημάτων να συγκρίνουν άμεσα τα δακτυλικά αποτυπώματα των υπόπτων με το αρχείο της Διεύθυνσης Εγκληματολογικών Ερευνών. Κατ' αυτόν τον τρόπο ελέγχονται πέραν των ατομικών, έγγραφα Schengen, άδειες παραμονής, ειδικά δελτία ταυτότητας ομογενούς, κλπ (http://www.eglimatikotita.gr/2014/06/blog-post_383.html)

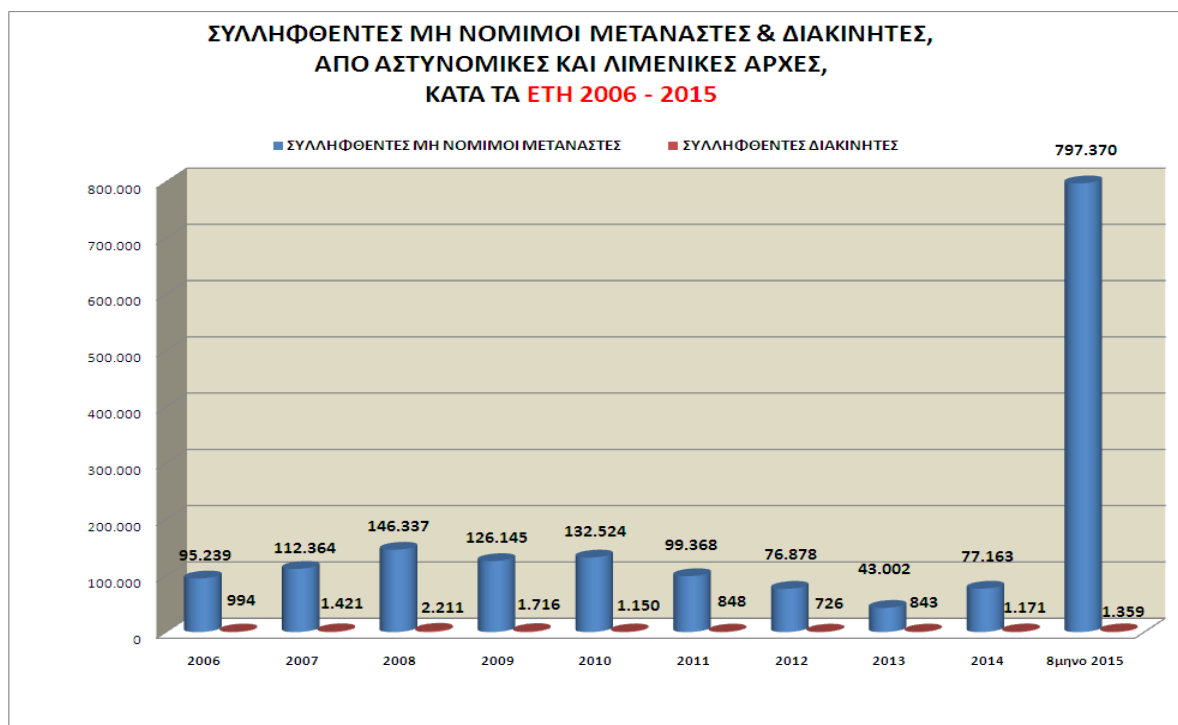
4.3.4 Το πρόγραμμα ‘‘ΑΚΡΙΤΑΣ’’

Μέχρι το τέλος του 2015 ολοκληρώνεται το πρόγραμμα ‘‘ΑΚΡΙΤΑΣ’’, που χρηματοδοτεί η Γ.Γ.Ε.Τ. (Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας). Το πρόγραμμα στοχεύει στην δημιουργία ενός ολοκληρωμένου, κοινού συστήματος διαχείρισης συνόρων. Παρέχει ταχεία ανάπτυξη, ικανότητες επιτήρησης, «έξυπνα» προϊόντα και καινοτόμες υπηρεσίες σε περιφερειακές και εθνικές αρχές.

Το περιφερειακό κινητό κέντρο διοίκησης και ελέγχου, παρέχει κοινή εικόνα της κατάστασης και εφαρμογών διαχείρισης συμβάντων σε πολλούς οργανισμούς, ενσωματώνοντας δεδομένα από τα χερσαία και θαλάσσια συστήματα επιτήρησης, με βάση την ενσωμάτωση ηλεκτρο-οπτικών αισθητήρων, ραντάρ, CBRN και ηχητικών αισθητήρων, κλπ.) που λειτουργούν σε πραγματικό χρόνο. Ως πεδία εφαρμογής αναφέρονται η Επιτήρηση θαλάσσιων Περιοχών και θαλασσιών Συνόρων, η Επιτήρηση Χερσαίων Συνόρων, η Παρακολούθηση Κρίσιμων Ενεργειακών Υποδομών, η Παρακολούθηση του παράκτιου περιβάλλοντος (<http://www.kemea.gr/index.php/el/ereunitika-programmata/ethnika-programmata>)

4.4 Μεταναστευτικές ροές προ και μετά την εγκατάσταση συστημάτων επιτήρησης.

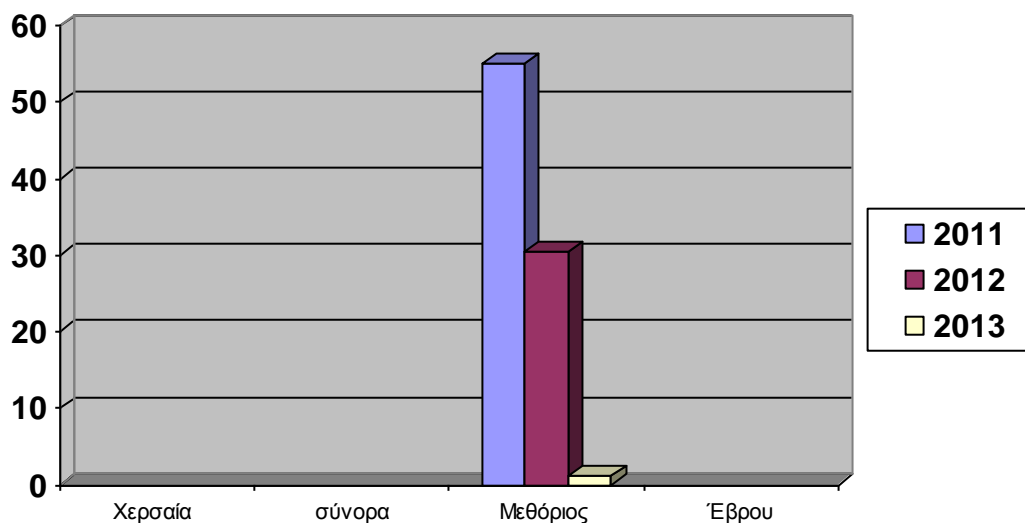
Χωρίς αμφιβολία, η εξελισσόμενη προσφυγική κρίση είναι πρωτοφανούς έκτασης και έντασης όχι μόνο για την Ελλάδα αλλά για ολόκληρη την Ευρώπη. Οι αριθμοί των εισερχομένων προσφύγων και των παράνομων μεταναστών ξεπερνούν κατά πολύ τις δυνατότητες υποδοχής και διαχείρισής τους τόσο από τη χώρα μας όσο και από το σύνολο των Ευρωπαϊκών χωρών. Οι μεταναστευτικές ροές την προηγούμενη δεκαετία παρά την ετήσια αύξησή τους, φαίνεται ότι ήταν εύκολα διαχειρίσιμες, χωρίς να προκαλούνται προβλήματα κοινωνικής συνοχής. Κορύφωση των συλλήψεων παράνομων μεταναστών (πίνακας 1) το έτος 2008 όταν άρχισε η παγκόσμια οικονομική κρίση. Η σταδιακή είσοδος της χώρας μας στη δίνη της, μείωσε βαθμηδόν τις ροές, οι οποίες έφτασαν στη μικρότερη τιμή τους το 2013(περίπου 43.000συλλήψεις),για να διπλασιαστούν σχεδόν το επόμενο έτος (περίπου 77.000συλλήψεις). Το 2015 ο αριθμός εκτοξεύεται δραματικά, ξεπερνώντας τον Οκτώβριο τις 500.000 σύμφωνα με το Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης, στα ενώ στα τέλη Νοεμβρίου φθάνει τις 797.370 σύμφωνα με επίσημα στοιχεία της ΕΛΑΣ.

Πίνακας 1 .Πηγή: Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&lang=%27..%27&perform=view&id=50610&Itemid=1240&lang=

Εάν το 2012 ληφθεί ως έτος ορόσημο ,της τοποθέτησης και λειτουργίας σύγχρονων συστημάτων επιτήρησης ,παρατηρείται ότι το επόμενο έτος, οι ροές μεταναστών λαμβάνουν την ελάχιστη τιμή τους. Αυτό σύμφωνα με αξιωματικό της ΕΛΑΣ (συνέντευξη)οφείλεται περισσότερο στην κατασκευή του φράχτη στον Έβρο και την προώθηση των μεταναστών από Βουλγαρικού εδάφους παρά στην λειτουργία του συστήματος «Ανίχνευσης Παρείσφρησης» όπως αποκαλείται. Το 2013 σύμφωνα με τον ίδιο, ήταν για τους λαθροδιακινητές έτος προσαρμογής στα νέα δεδομένα και διερεύνησης νέων τρόπων διέλευσης. Κύρια προσπάθειά τους η εξεύρεση διαύλων προώθησης προς τα νησιά του ανατολικού Αιγαίου που βρίσκονται κοντά στην τουρκική ακτογραμμή. Η ΕΛΑΣ με δελτίο τύπου στις 14 Φεβρουαρίου 2014 (<http://www.hellenicpolice.gr/>) ανακοινώνει ότι παρουσιάστηκε μείωση 96,3% στις συλλήψεις εισερχόμενων παράνομων μεταναστών από τα Ελληνο-Τουρκικά σύνορα (Έβρος) Ειδικότερα συνελήφθησαν 1.109 παράνομοι μετανάστες έναντι 30.433 το 2012 και 54.974 το 2011(πίνακας 2).

Πίνακας 2 (κλίμακα 1:1000)

Πηγή: Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη,

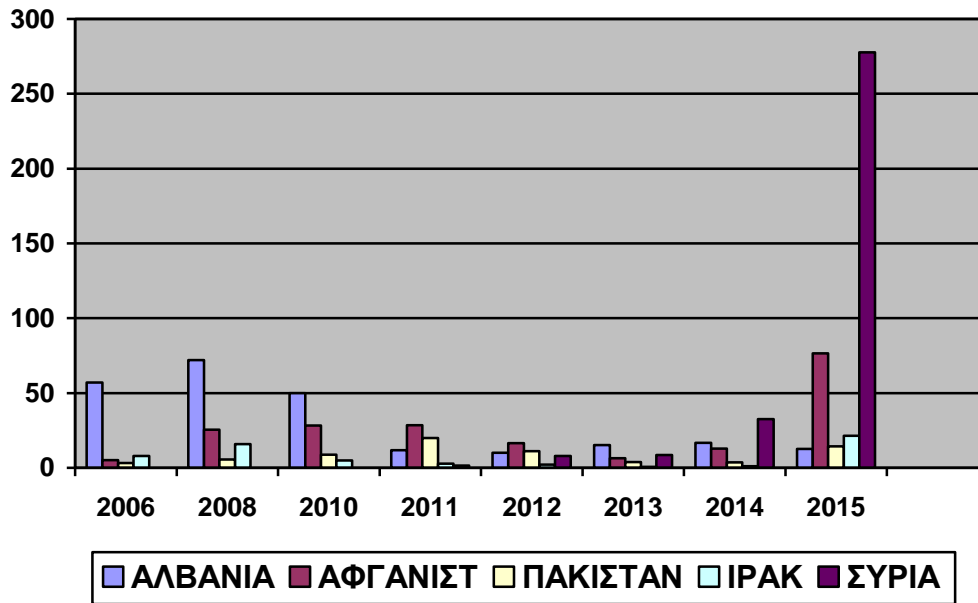
http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&Itemid=1240 (= last accessed on 27 April 2015)

Ουσιαστικά οι τάσεις δείχνουν ότι στα ελληνοτουρκικά χερσαία και θαλάσσια σύνορα λειτουργεί ‘‘το φαινόμενο της κλεψύδρας’’ όταν δηλαδή μειώνονται οι εισροές στα χερσαία σύνορα, αυξάνονται στα θαλάσσια σύνορα, και αντιστρόφως. Οι τάσεις επηρεάζονται βεβαίως και από τις γεωπολιτικές εξελίξεις στην περιοχή. Έτσι,

ενώ το 2012-2013, η Ιταλία επωμίστηκε το βάρος των εξελίξεων, δεδομένης της κατάστασης ασφαλείας στην Λιβύη, τα δίκτυα των διακινητών μετέφεραν μετανάστες προς την γείτονα και τη Μάλτα. Κατά τη διάρκεια του 2014 και μέχρι τα τέλη Οκτωβρίου του 2015, οι ροές στο δυτικό τμήμα της Μεσογείου μειώνονται, ενώ οι αριθμοί των αφίξεων στα ελληνοτουρκικά σύνορα, στο Αιγαίο και τα νησιά του, έχουν αυξηθεί δραματικά ξεπερνώντας κάθε προηγούμενο, επιβάλλοντας τη λήψη πρόσθετων μέτρων για την αντιμετώπιση της νέας κατάστασης. Έτσι στις 20 Οκτωβρίου 2015 με διαταγή του Αρχηγού της ΕΛΑΣ, επεκτείνεται το επιχειρησιακό σχέδιο ΠΟΣΕΙΔΩΝ μέχρι 20/11/2015 και ενισχύονται οι Υπηρεσίες του ανατολικού Αιγαίου για την αποτελεσματική επιτήρηση των συνόρων. (<http://www.posyfy.gr/index.php/blog-layout/515--20112015> Πανελλήνια ομοσπονδία συνοριοφυλάκων.)

Παρατηρώντας προσεκτικά τις εθνικότητες των παράνομων μεταναστών που συλλαμβάνονται στην Ελλάδα μη κατέχοντας νομιμοποιητικά έγγραφα, διαπιστώνεται ότι η εμφάνιση των Σύρων ως η μεγαλύτερη ομάδα το 2014 και 2015, για πρώτη φορά εισέρχονται στις πρώτες πέντε θέσεις το 2012, ανεβαίνοντας στη δεύτερη θέση το 2013, φτάνοντας σήμερα να αντιπροσωπεύουν τα 3/4 όλων των συλλήψεων στα ελληνοτουρκικά θαλάσσια σύνορα. Οι Αφγανοί παραμένουν μια σημαντική ομάδα, με πολύ λιγότερες συλλήψεις σε σχέση με την περίοδο 2009-2012, οι οποίες αυξάνονται και πάλι στις 12.901 το 2014 και φθάνουν τις 76.620 το 2015. Οι Πακιστανοί έχουν επίσης μειωθεί σε απόλυτους αριθμούς από σχεδόν 20.000 το 2011 σε περίπου 3.600 το 2014, πάραυτα παραμένουν εντός των πέντε πρώτων εθνικοτήτων όσον αφορά στις συλλήψεις. Οι Αλβανοί ήταν η μεγαλύτερη ομάδα συλληφθέντων μέχρι το 2010, μειούμενοι διαρκώς, λαμβάνοντας εκ νέου τα πρωτεία το 2013 με 15.389, 16.751 το 2014 και 12.637 συλλήψεις το 2015. Τέλος οι Ιρακινοί τα προηγούμενα έτη έφθασαν την μέγιστη τιμή συλλήψεων το 2008(15.940), ενώ το πρώτο εννεάμηνο του 2015 έφθασαν τις 21.552, κατατάσσοντάς τους στην τρίτη θέση του πίνακα συλληφθέντων. Από τα ανωτέρω, παρατηρώντας τις τρεις πρώτες χώρες προέλευσης συλληφθέντων παράνομων μεταναστών (Συρία, Αφγανιστάν, Ιράκ), είναι σαφές ότι η έκρηξη της μετανάστευσης το 2015, δεν οφείλεται σε οικονομικούς λόγους αλλά στην κατάσταση ασφαλείας των χωρών αυτών. Έτσι, η πλειοψηφία πλέον των συλληφθέντων στα ελληνοτουρκικά χερσαία και θαλάσσια σύνορα, εκφεύγει του όρου παράνομος μετανάστης και εμπίπτει στο καθεστώς που προβλέπεται από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες.

Συλλήψεις παράτυπων μεταναστών στην Ελλάδα

Πίνακας 3

.Πηγή: Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

Σημείωση: τα στοιχεία αφορούν συλλήψεις, κι όχι ανθρώπους, άρα εάν το ίδιο άτομο έχει συλληφθεί δύο φορές μετράει ως δύο.

Παρά τη χρήση σύγχρονων συστημάτων υψηλής τεχνολογίας, τη στρατιωτικοποίηση των Ελληνικών συνόρων, τη μέγιστη συμμετοχή πλωτών μέσων του Λιμενικού σώματος αλλά και της Frontex, οι προσφυγικές και μεταναστευτικές ροές αυξάνονται ραγδαία. Η εμπλοκή των εντεταλμένων μηχανισμών με τη βοήθεια πανάκριβων τεχνολογικών μέσων, είναι εν μέρει αποτελεσματική, με τον βαθμό εντοπισμού των μεταναστευτικών ροών που διέρχονται τα θαλάσσια σύνορα της χώρας - δεδομένης της τρόπον τινά στεγανοποίησης των χερσαίων συνόρων της περιοχής του Έβρου - να αγγίζει σχεδόν το απόλυτο. Παράλληλα ο μηχανισμός ελέγχου έχει καταρρεύσει. Οι επιχειρήσεις εντοπισμού –αποτροπής, έχουν μετατραπεί ορθώς σε επιχειρήσεις διάσωσης. Ο πολιτισμός και ο ανθρωπισμός της Ελλάδος δεν ανέχεται να πνίγονται άνθρωποι στις θάλασσές της.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Διαχρονικά επιβεβαιωμένη διαπίστωση αποτελεί το γεγονός ότι η μετανάστευση, παράνομη και μη, είναι ένα πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι ανεπτυγμένες χώρες για όσο χρονικό διάστημα διατηρούνται οι ανισότητες με τις χώρες του εγγύς ή ευρύτερου περιγύρου. Από το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι και την σημερινή εποχή της παγκοσμιοποίησης και της ηγεμονίας του φιλελεύθερου οικονομικού μοντέλου, η σχέση μεταξύ φαινομένου παράνομης μετανάστευσης και ασκούμενης πολιτικής από τα κράτη υποδοχείς, οικοδομείται αντίρροπα και ανταγωνιστικά. Για την πρώτη περίπτωση, απώτερος στόχος η είσοδος, ενώ για την δεύτερη η αποτροπή. Συνήθως οι περιοριστικές και αποτρεπτικές πολιτικές παρακάμπτονται από την ευρηματικότητα των μεταναστών, αναγκάζοντας έτσι τα κράτη υποδοχείς να αναβαθμίζουν διαρκώς την αποτρεπτική τους ικανότητα, αναπτύσσοντας σύγχρονα συστήματα επιτήρησης μειώνοντας παράλληλα την συμμετοχή του ανθρώπινου παράγοντα.

Η τεχνολογική έκρηξη στην ανάπτυξη τέτοιων συστημάτων που προέρχεται από την άλλη πλευρά του Ατλαντικού, τις ΗΠΑ, έχει καταφέρει να ελαχιστοποιήσει την παράνομη είσοδο μεταναστών στα χερσαία σύνορα, ενώ τα θαλάσσια της λόγω των δύο ωκεανών που τις περιβάλλουν, είναι απαγορευτικά για οποιαδήποτε μη ελεγχόμενη είσοδο.

Αντίστοιχα οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τις αρχές της δεκαετίας του '90 μέχρι και σήμερα, παραμένουν σταθερός πόλος έλξης παράνομων μεταναστών από την Αφρικανική ήπειρο την Μέση Ανατολή και ασιατικές χώρες όπως το Αφγανιστάν, Πακιστάν, Ιράκ κλπ. Η απάντηση της Ένωσης στο φαινόμενο είναι σταθερή, εδώ και μία δεκαετία περίπου και βασίζεται:

- στο κλείσιμο των νόμιμων οδών προς την Ευρώπη
- τη συνέχιση της στρατιωτικοποίησης των συνοριακών ελέγχων και
- την εγκατάσταση ενός ταχύτατου και αποτελεσματικού δικτύου επιστροφών στις χώρες καταγωγής, για έναν σημαντικό αριθμό μεταναστών που καταφέρνουν να φτάσουν στην χώρα προορισμού.

Επικουρικά αυτών, οι συνθήκες Δουβλίνο II κ III που υψώνουν ένα τείχος προστασίας στην καρδιά του Ευρωπαϊκού οικοδομήματος, εγκλωβίζοντας πρακτικά τους παράτυπους μετανάστες στις χώρες εισόδου.

Όλα τα ανωτέρω βασίζονται στη δημιουργία ενός υπερσύγχρονου συστήματος ελέγχων, βασισμένου σε εξελιγμένα τεχνολογικά μέσα αλλά και φιλόδοξα σχέδια όπως το σύστημα Τάλως, Mariss, Limes και Dolphin, τους επιχειρησιακούς μηχανισμούς προστασίας συνόρων Frontex και ομάδες Rabbit, τα προγράμματα Eurosur και Eurodac.

Ένα πρώτο δείγμα λειτουργίας ,συνεργασίας υπηρεσιών και αποτελεσματικότητας του συνόλου των εφαρμοζόμενων μέτρων, έχουμε το 2013 και 2014 , μια διετία ανεξέλεγκτης εισόδου μεταναστών και προσφύγων από την Δυτική Μεσόγειο, με τα εξής γενικά αποτελέσματα:

- Απόδοση τεχνολογικών συστημάτων και μηχανισμών: άριστη
- Αποτρεπτικό αποτέλεσμα : μηδενικό.
- Επιχειρησιακό αποτέλεσμα : μέγιστο

Ο έγκαιρος εντοπισμός μεταναστών αλλά και ο εξαιρετικός συντονισμός των εμπλεκόμενων φορέων, οδήγησε στην επιτυχία της επιχείρησης Mare Nostrum του Ιταλικού πολεμικού ναυτικού, που ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2013 αποδίδοντας τα μέγιστα, καταφέρνοντας σε ένα περίπου χρόνο να σώσει από βέβαιο πνιγμό στα νερά της Μεσογείου, 150.810 μετανάστες, οι οποίοι προερχόμενοι από τις λιβυκές ακτές, προσπάθησαν να αποβιβαστούν στην Ιταλία.

(<http://www.marina.difesa.it/EN/operations/Pagine/MareNostrum.aspx>)

Η επιτυχία, επέβαλε την συνέχειά της από την επιχείρηση της Ε.Ε με επωνυμία ΤΡΙΤΩΝ μέχρι και τα τέλη του 2015. (www.tanea.gr/news/politics/article/5211399)

Η Ελλάδα, μέσα σε ελάχιστο χρονικό διάστημα, κλήθηκε να προσαρμοσθεί στα νέα δεδομένα διαχείρισης μαζικής εισόδου μεταναστών και προσφύγων από τα σύνορά της. Η πολιτική της, συμβατή με την αντίστοιχη της ΕΕ, τόσο σε θεσμικό όσο και σε επιχειρησιακό επίπεδο αναφορικά με την επιτήρηση των χερσαίων και θαλασσίων συνόρων, είχε ως αποτέλεσμα με την αξιοποίηση σύγχρονων συστημάτων ελέγχου συνόρων στον επιχειρησιακό της σχεδιασμό , να ελέγξει σε απόλυτο σχεδόν βαθμό τις προσφυγικές ροές αλλά και τους παρατύπως διερχομένους των συνόρων.

Την περίοδο 2006-2012, η παράτυπη μετανάστευση αντιμετωπίστηκε δίδοντας προτεραιότητα σε μέτρα αστυνόμευσης και συλλήψεων.

Έτσι σε βραχυπρόθεσμο επίπεδο:

- Η διαχείριση των συνόρων είχε ως στόχο να εμποδίσει την είσοδο των μεταναστών στη χώρα.

- Οι συλλήψεις στα σύνορα και το εσωτερικό αποσκοπούσαν στον εντοπισμό των διερχόμενων με σκοπό την άμεση επιστροφή.

- Η κράτηση, ήταν το εργαλείο για την επαναπροώθηση και την επιστροφή.

Η αντίληψη αυτή αλλά και ο τρόπος διαχείρισης δεν προσέφεραν τα αναμενόμενα, διότι δεν στάθηκαν ικανοί παράγοντες στην επίλυση της εξίσωσης με σημαντικό δεδομένο την γεωμορφολογία της χώρας.

Το εκτεταμένο μήκος της ακτογραμμής αλλά και των χερσαίων συνόρων συνέβαλε στην κατασπατάληση ανθρωπίνων και κατ'επέκταση οικονομικών πόρων, χωρίς όμως τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.τα οποία συνοψίζονται ως εξής:

- Ελλιπή στοιχεία αναφορικά με τον ακριβή αριθμό των παρατύπων εισερχομένων στην χώρα.

Η επιτήρηση, βασιζόμενη στον ανθρώπινο παράγοντα παρουσίαζε όπως ήταν φυσιολογικό, ανυπέρβλητες δυσκολίες απόλυτης κάλυψης συνόρων και ακτογραμμής, με αποτέλεσμα, πλήθος μεταναστών να αποβιβάζονται από ταχύπλοα σκάφη, στις ακτές της ηπειρωτικής χώρας χωρίς να γίνονται αντιληπτά από τους αρμόδιους φορείς .Σύμφωνα με αναφορά υψηλόβαθμου στελέχους του Λιμενικού σώματος, τα σκάφη των διακινητών διέθεταν πολύ ισχυρότερες μηχανές από τα περιπολικά σκάφη της Ακτοφυλακής, γεγονός που καθιστούσε αδύνατη την καταδίωξη και παρεμπόδιση τους.

- Έλλειψη ενιαίας βάσης δεδομένων καταγραφής τόσο από την ΕΛΑΣ όσο και το Λιμενικό Σώμα.

- Πολλαπλές καταχωρήσεις σύλληψης του ίδιου προσώπου

- Χρονοβόρες διαδικασίες ταυτοποίησης και κατ'επέκταση μεγάλες καθυστερήσεις στην υλοποίηση των διαδικασιών επιστροφής των μεταναστών στις χώρες προέλευσης. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, η ταυτοποίηση ιδιαιτέρως των αραβόφωνων, σχετικά με τον ακριβή προσδιορισμό της χώρας προέλευσης, αποτελούσε δυσεπίλυτη εξίσωση. Το αποτέλεσμά της δεν προσδιόριζε την χώρα, αλλά απαντούσε στο ερώτημα, εάν ο συλληφθείς κατάγεται πραγματικά ή όχι από την χώρα που δηλώνει. Αποτέλεσμα, η αδυναμία ακολουθίας των διαδικασιών επιστροφής για χιλιάδες παράτυπους μετανάστες και ο εγκλωβισμός

τους στην χώρα μας .

Με την έλευση του 2012, η σύγχρονη τεχνολογία αρχίζει σταδιακά να καλύπτει όλο και περισσότερο χώρο της ελληνικής επικράτειας.

α) Η εγκατάσταση του συστήματος «Ανίχνευσης Παρέισφρησης» (δίκτυο θερμικών καμερών παντός καιρού) στα χερσαία σύνορα της Ελλάδας με την Τουρκία

β) Η χρήση οχημάτων, εφοδιασμένα με εξοπλισμό επιτήρησης όπως: θερμικές κάμερες , κάμερες ημέρας και νύχτας, τηλέμετρα laser, παλμικά ραντάρ επιφάνειας,αθόρυβες γεννήτριες, συστήματα επικοινωνιών και μεταφοράς δεδομένων, συστήματα X-ray,

γ) Εναέρια μέσα φέροντα αντίστοιχο εξοπλισμό, είχαν ως αποτέλεσμα την υπέρβαση υφισταμένων προβλημάτων, αναφορικά με:

- τον έγκαιρο εντοπισμό οποιουδήποτε επεδίωκε την παράνομη είσοδο στην χώρα και παρέμβαση επίγειων δυνάμεων.

- την άμεση και αποτελεσματική κινητοποίηση του μηχανισμού έρευνας διάσωσης για την συντριπτική πλειοψηφία των εισόδων με πλωτά μέσα, τα οποία παρενθετικά αναφέρεται ότι βυθίζονται λίγα μέτρα από τις ακτές των νησιών του ανατολικού Αιγαίου. Στην προκειμένη περίπτωση τα πλωτά μέσα του Λιμενικού Σώματος κατάφεραν υπό αντίξοες συνθήκες να σώσουν από βέβαιο πνιγμό δεκάδες χιλιάδες ανθρώπους.

- την τεχνολογική “στεγανοποίηση” των συνόρων

- η ένταξη του συστήματος Eurodac στην διαδικασία λήψης αποτυπωμάτων, ελαχιστοποιεί το φαινόμενο πολλαπλών εγγραφών, με αποτέλεσμα, τα στατιστικά πλέον στοιχεία των αρμοδίων αρχών αναφορικά με τις παράνομες εισόδους ή διελεύσεις να αγγίζουν απόλυτο.

- την διαδικασία ταυτοποίησης υπηκοότητας, η οποία διενεργείται από έμπειρο και άρτια εκπαιδευμένο προσωπικό της ΕΛΑΣ. Σύμφωνα με υψηλόβαθμο αξιωματικό της αστυνομίας, η περίπτωση λανθασμένης ταυτοποίησης υπηκοότητας θεωρείται απειροελάχιστη. Η επιτυχία αγγίζει το 100%, προσφέροντας λύση στο σημαντικότερο σκέλος της διαδικασίας επανεισδοχής.

Ενώ τα αποτελέσματα από τη χρήση υψηλής τεχνολογίας και σύγχρονων συστημάτων επιτήρησης, είναι εξαιρετικά, η αποτροπή του φαινομένου των μαζικών ροών και εισόδων που κορυφώθηκε το 2015, φαντάζει γράμμα κενό περιεχομένου.

Η προώθηση μεταναστών από τα κυκλώματα των διακινητών, στα νησιά του ανατολικού Αιγαίου και η εσκεμμένη βύθιση των σκαφών μεταφοράς, αναγκάζουν τις εντεταλμένες αρχές σε αλλαγή αποστολής και αντί αποτροπής, να καταλήξουν σε επιχείρηση διάσωσης. Επισημαίνεται ότι ακόμη και στην περίπτωση που πληρούνται οι προϋποθέσεις αποτροπής σκάφους που μεταφέρει μετανάστες, `` το Λιμενικό Σώμα – σύμφωνα με υψηλόβαθμο αξιωματούχο- για ανθρωπιστικούς λόγους διεξάγει επιχείρηση διάσωσης. Εν κατακλείδι το σύνολο των ανθρώπων που αποφασίζουν να εισέλθουν από τα θαλάσσια σύνορα της χώρας, θα καταλήξουν σε κάποιο ελληνικό νησί, πρωτίστως χάρη στη αρωγή των αρμοδίων αρχών, απλών πολιτών και ΜΚΟ.

Ο έγκαιρος εντοπισμός στη θάλασσα προκειμένου να κινητοποιηθούν οι προαναφερόμενοι, οφείλεται στη σύγχρονη τεχνολογία και τα συστήματα επιτήρησης συνόρων, στην απόδοση των οποίων, επαφίεται σε πολύ μεγάλο βαθμό η σωτηρία εκατοντάδων χιλιάδων ανθρώπων. Δυστυχώς κάποιοι δεν τα κατάφεραν. Η μελλοντική αξιολόγηση των συστημάτων θα πρέπει περιλαμβάνει μία και μόνο παράμετρο. Καμία απώλεια ανθρώπινης ζωής στα νερά του Αιγαίου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Zimmermann, K *European migration*

Εμκε - Πουλοπούλου (2007) *Η μεταναστευτική πρόκληση*

Εταιρία πολιτικού προβληματισμού Πουλατζάς, Ν (2009), *Μετανάστες στην Ελλάδα*

Κασιμάτη, Κ.(2003),*Πολιτικές μετανάστευσης και πολιτικές ένταξης.Η περίπτωση των πολωνών και Αλβανών μεταναστών*

Κων/νος Γρίβας 2009«*Το Τέλος του Πετρελαίου& η Αρχή της Νέας Αμερικανικής Γεωστρατηγικής*»

Λαζαρίδη, Αμίτσης (2001), *Νομικές και κοινωνικοπολιτικές διαστάσεις της μετανάστευσης στην Ελλάδα,*

Ψημμένος,Ι (2004), *Μετανάστευση από τα Βαλκάνια*

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

JDW, 26/7/200

JDW, 25 August 2004, page 32. «Sokol develops rail - launched UAV». Nikolai

Novichkov

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

<http://www.amnesty.org.gr>

<http://www.amna.gr/press>

www.astynomia.gr

www.astynomia.gr/index.php?option=ozo...Επιχείρηση Ποσειδών

www.astynomia.gr δελτίο τύπου Αθήνα, 19 Ιουνίου 2015

www.cbp.gov/frontline/2014/10/frontline-november-aerostats

www.cnet.com

<http://cordis.europa.eu/fp7/>

www.consilium.europa.eu/el/.../qc0114638eln_pdf/

www.copernicus.eu/projects/limes

www.cmrc.ie/projects/mariss-european-maritime-security-services.html

http://cordis.europa.eu/project/rcn/99158_en.html

http://cordis.europa.eu/project/rcn/86273_en.html

www.defencenews.gr/images/pdf/04062014-kodisme.pdf

<https://diavgeia.gov.gr/doc>

<http://www.dpa.gr/>

http://www.eglimatikotita.gr/2014/06/blog-post_383.html

<http://www.e-arion.gr/article.php?id=801>

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/> Πράσινη βίβλος για μια κοινοτική προσέγγιση της διαχείρισης της οικονομικής μετανάστευσης

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/> Μία κοινή μεταναστευτική πολιτική για την Ευρώπη

<http://eur-lex.europa.eu/> Οδηγία 2002/90/EK του Συμβουλίου της 28-11-2002

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:32009R0810>

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:l33020>

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:32006R0562>

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2003:017:0006:0008:EL:PDF>

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=URISERV:114544>

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=URISERV:114517>

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-1182_el.htm

http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/financing/fundings/migration-asylum-borders/external-borders-fund/index_en.htm

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=URISERV:133081>

<http://ec.europa.eu/> Ετήσια Έκθεση Πολιτικής για τη μετανάστευση και το άσυλο στην Ελλάδα.

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=URISERV:114124>

http://emn.ypes.gr/images/docs/EMN_APR/EMN_APR2009/11b._greece_annual_policy_report_2009_final

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52010PC0061> Απόφαση 2005/358/EK: του Συμβουλίου, της 26ης Απριλίου 2005, για τον ορισμό της έδρας του Ευρωπαϊκού Οργανισμού

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-1182_el.htm

<https://el.wikipedia.org>

<http://frontex.europa.eu/news/member-states-provide-291-border-guards>

<http://frontex.europa.eu>

www.facebook.com/IOMGreece

<http://www.geoment.e-e-e.gr/atreasgr.htm>

<http://gr.vlex.com/vid/2009-58463243>Κανονισμός ΕΚ αριθ. 444/2009 του Συμβουλίου, της 28/5/2009

http://www.hellenicpolice.gr/index.php?option=ozo_content&lang=%27..%27&perform=view&id=41688&Itemid=1308&la

<http://www.hcg.gr/node/7859>

<http://www.hellenicpolice.gr/> ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ Αθήνα, 14 Φεβρουαρίου 2014

<http://horizontechnologies.eu/products>

<http://isreview.org/issue/87/all-region-boiling>

<http://www.kathimerini.gr/786879/article/epikairothta/kosmos/epta-dis-dolaria-ton-xrono-apoferei-stoys-diakinhtes-h-paranomh-metanasteysh>

<http://www.kathimerini.gr/437674/article>

<http://www.kathimerini.gr/22730>

<http://www.kemea.gr/index.php/el/ereunitika-programmata/ethnika-programmata>

<http://www.marina.difesa.it/EN/operations/Pagine/MareNostrum.aspx>

<http://maritimesurveillance.security-copernicus.eu/fp7-supporting-projects/dolphin>

<http://www.newsbeast.gr/world/arthro/1983416>

<http://old.eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:123:0001:0038:EL:PDF>

<http://www.protothema.gr>

<http://www.posyfy.gr/index.php/blog-layout/515--20112011> Πανελλήνια

ομοσπονδία συνοριοφυλάκων.

http://www.rbdata.gr/themigrantsfiles_ii/index.html

<http://www.refworld.org>

<http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EL&f=ST%2016049%202011%20INIT>

<http://www.talos-border.eu/>

www.tanea.gr/news/politics/article/5211399

www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/smuggling-of-migrants

<http://www.unhcr.org/5617>

[www.yumpu.com/en/document/view/29300132/research-for-a-secure-europe-
european-commission-europa/15](http://www.yumpu.com/en/document/view/29300132/research-for-a-secure-europe-european-commission-europa/15)